

འབྲུག་གི་བཙག་འཐུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་བཅའ་ཡིག་ད
ང་རྒྱུགས་གཞི་ ༢༠༡༣ ཅན་མ།

**Election Dispute Settlement Rules and
Regulations of the Kingdom of Bhutan, 2013**

ELECTION COMMISSION OF BHUTAN

Publisher : Election Commission of Bhutan,
Post Box 2008,
Thimphu: Bhutan.

E-mail : cec@election-bhutan.org.bt

Visit us at : www.election-bhutan.org.bt

Phone : (00975) 2 334 851/2

Fax : (00975) 2 334763

Copyright : © ECB, 2012

Anybody wishing to use the name, cover, photo, cover design, material part or whole thereof in any form in any book or magazine may do so with due acknowledgement.

Date of Publication : March 2013

Printed at : Samden Printers

Table of Contents

1.	Short Title, Extent, Application and Commencement.....	1
2.	Definition.....	2
3.	Jurisdiction of Courts Barred.....	3
4.	Election Dispute Settlement System.....	3
5.	Election Dispute Settlement Body.....	4
6.	Composition of the Election Dispute Settlement Bodies	4
7.	Functions of the Election Dispute Settlement Bodies	6
8.	Powers of the Election Dispute Settlement Bodies	7
9.	Election Complaints.....	7
10.	Registration of Complaint & Scrutiny.....	9
11.	Investigation Committee.....	11
12.	Investigation	13
13.	Powers and Functions of an Investigation Committee	14
14.	Notice for Hearing.....	15
15.	Rights and Duties.....	17
16.	Hearing	18
17.	Authority at Dzongkhag	19
18.	Local Government Leaders.....	20

དཀར་ཆག།

༡.	མཚན་བསྐྱེད་ རྒྱུ་ཚད་ སྒྲིབ་འཇུག་དེལས་འགོ་བཙུགས།	༡
༢.	ངེས་ཚིག།	༢
༣.	ཁྲིམས་འདུན་དབང་རྒྱུ་བཀག་དམ།	༣
༤.	བཅག་འཇུག་ཚུད་ཚོད་སྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་ལུགས།	༣
༥.	བཅག་འཇུག་ཚུད་ཚོད་སྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ།	༤
༦.	བཅག་འཇུག་ཚུད་ཚོད་སྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གི་བཀོད་སྒྲིགས།	༤
༧.	བཅག་འཇུག་ཚུད་ཚོད་སྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གི་བྱ་སྐོར་ཚུ།	༤
༨.	བཅག་འཇུག་ཚུད་ཚོད་སྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གི་དབང་ཚད།	༧
༩.	བཅག་འཇུག་ཉེགས་བཤད།	༧
༡༠.	ཉེགས་བཤད་གྱི་ཐོ་བཀོད་དང་བཟླ་ཞིབ།	༩
༡༡.	དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང།	༡༡
༡༢.	དབྱེ་ཞིབ།	༡༢
༡༣.	དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་གི་དབང་ཚད་དང་བྱ་སྐོར་ཚུ།	༡༤
༡༤.	སྟོན་གསལ་ལུ་བར་འཕྲིན།	༡༥
༡༥.	ངོ་ཚབ་ཚུའི་ལཱ་དང་ཐོབ་དབང།	༡༧
༡༦.	སྟོན་གསལ།	༡༨
༡༧.	རྫོང་ལག་གནས་ཚད་གྱི་དབང་འཕྲིན།	༡༩
༡༨.	ས་གནས་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད།	༢༠

19.	Decision	21
20.	Summary Decision of the Case.....	22
21.	Appeal.....	23
22.	Decision	24
23.	Execution	25
24.	Contempt of Orders	26
25.	Last Day of Giving Decisions.....	26
26.	Dissolution of Election Dispute Settlement Bodies.....	27
27.	Local Government	27
28.	Investigation Findings from Government Agencies.....	28
29.	Penalties	28
30.	Election Petition.....	31
31	Code of Conduct	32
32.	Complaints and Petitions during Non-Election Period.....	32
33.	Power of the Commission.....	33
34.	Authority of Interpretation and Amendment	33

19.	གྲོས་ཚོད།	27
20.	ཚུད་རྫོགས་ཀྱི་བརྒྱུད་དོན་གྲོས་ཚོད།	22
21.	མཐོ་གཏུགས།	23
22.	གྲོས་ཚོད།	24
23.	བསྟར་སྒྲིབ།	24
24.	བཀའ་རྒྱ་ལུ་སྤང་མེད།	26
25.	གྲོས་ཚོད་བྱིན་ནི་ལུ་མཐའ་མཇུག་གི་ཉིམ།	26
26.	བཙག་འཇུག་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་རྩ་གོལ།	27
27.	ས་གནས་ཀྱི་གཞུང།	27
28.	གཞུང་གི་ལས་སྡེ་རྩ་ལས་དབྱེ་ཞིབ་ཀྱི་བདེན་ཁུངས་ཐོབ་པ།	28
29.	ཉེས་ཚད།	28
30.	བཙག་འཇུག་བཤེར་ཡིག།	31
31.	ཀུན་སྒྲིབ་རྣམ་གཞག།	32
32.	བཙག་འཇུག་དུས་ཡུན་མིན་སྐབས་ཀྱི་ཉེས་བཤད་དང་བཤེར་ཡིག།	32
33.	ལམ་སྟོན་དང་བཀོད་ཁྲབ་ལུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དབང་ཚད།	33
34.	གོ་དོན་འགྲེལ་བཤད་དང་འཕྲི་སྟོན་དབང་འཛིན།	33

Election Dispute Settlement Rules and Regulations of the Kingdom of Bhutan, 2013

In keeping with the Election Act of the Kingdom of Bhutan, 2008, to have an efficient, effective, fair and transparent system to adjudicate election related offences and to facilitate settlement of election disputes, the Election Commission of Bhutan hereby adopts and promulgates the *Election Dispute Settlement Rules and Regulations of the Kingdom of Bhutan, 2013*.

1. Short Title, Extent, Application and Commencement

1.1 These Rules shall:

1.1.1 Be called the *Election Dispute Settlement Rules and Regulations of the Kingdom of Bhutan, 2013*.

1.1.2 Extend to the whole of the Kingdom of Bhutan during the election period for election to Parliament and the Local Government.

1.1.3 Come into force with effect from 1st of March corresponding to 19th Day of the 1st Month of the Water Male Snake Year of the Bhutanese Calendar.

2. Definition

2.1 In these Rules, unless the context otherwise requires:

- 2.1.1 “Body” means the Central Election Dispute Settlement Body or the Dzongkhag Election Dispute Settlement Body;
- 2.1.2 “Commission” means the Election Commission of Bhutan formed in accordance with the Article 24 of the Constitution of the Kingdom of Bhutan;
- 2.1.3 “Election Period” means the period beginning on the day of issue of notification and ending with the declaration of results;
- 2.1.4 “Non-election Period” means the period after the declaration of the election results till the notification of the next election;
- 2.1.5 “Petition Period” means the period of ten working days counting from the date of declaration of result in the constituency within which an election petition may be submitted;

2. རེས་ཚིག་།

2.1. བཅའ་ཡིག་འདི་ནང་ གོ་དོན་ལོགས་སུ་ལེན་དགོས་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ དེ་
མིན་

2.1.1. “ལས་སྡེ” ཟེར་མི་འདི་ བཅག་འཕུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་
སྡེ་སྡེ་བ་ ཡང་ན་ རྫོང་ཁག་བཅག་འཕུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་
ལས་སྡེ་ལུ་གོ།

2.1.2. “ལྷན་ཚོགས་” ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་ཙུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་རྩ་ཚན་
12 དང་འབྲེལ་གཞི་བཙུགས་ཡོད་པའི་ འབྲུག་གི་བཅག་འཕུ་
ལྷན་ཚོགས་ལུ་གོ།

2.1.3. “བཅག་འཕུའི་དུས་ཡུན་” ཟེར་མི་འདི་ བན་འཕྲིན་སྡེལ་བའི་ཉིམ་
ལས་འགོ་བཙུགས་ གྲུབ་འབྲས་ཀྱི་གསལ་བསྐྱགས་འབད་དེ་མཇུག་
བསྟུ་བའི་དུས་ཡུན་ལུ་གོ།

2.1.4. “བཅག་འཕུའི་དུས་ཡུན་མིན་པ་” ཟེར་མི་འདི་ གྲུབ་འབྲས་ཀྱི་
གསལ་བསྐྱགས་འབད་དེ་མཇུག་བསྟུ་ཞིན་མ་ལས་ རྒྱལ་མའི་བཅག་
འཕུ་གི་བན་འཕྲིན་མ་སྡེལ་ཚུན་གྱི་དུས་ཡུན་ལུ་ གོ།

2.1.5. “བཞེར་ཡིག་དུས་ཡུན་” ཟེར་མི་འདི་ འདེམས་ཁོངས་ནང་ གྲུབ་
འབྲས་གསལ་བསྐྱགས་ཀྱི་ཚེས་གངས་དེལ་ས་རྩིས་ཏེ་ དལ་གསོ་མ་
རྩིས་བའི་ཉིན་གངས་བཙུ་ཐམས་ཀྱི་ནང་འཁོད་ བཅག་འཕུའི་བཞེར་
ཡིག་སྤུལ་ཚོག་པའི་དུས་ཡུན་ལུ་གོ།

2.1.6 “Violation” means breach of Rules and Regulations, Orders and any other prohibitory Notifications during the Election Period; and

2.1.7 The words importing the singular number shall include the plural number and *vice-versa*.

3. Jurisdiction of Courts Barred

3.1 A Court of Law shall, as per the Election Act, in order to provide an uninterrupted election process in the Kingdom, not have jurisdiction to question the legality of any action taken or of any decision given under these Rules and Regulations, during the Election Period by the Commission or its officers.

4. Election Dispute Settlement System

4.1 The Commission shall have in place an Election Dispute Settlement System to hear and redress the complaints and grievances relating to elections during the election period.

༢.༡.༦. “ཁྲིམས་འགལ་” ཟེར་མི་འདི་ བཙག་འཕྱུའི་དུས་ཡུན་སྐབས་
བཙའ་ཡིག་དང་སྒྲིགས་གཞི་ བཀའ་རྒྱ་ དེ་ལས་གཞན་བཀག་
ཆག་གི་བརྟེན་འབྲེན་ཚུ་ལས་འགལ་མི་ལུ་གོ།

༢.༡.༧. གཅིག་ཚོག་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་ཚོག་དོན་ཚུ་ མང་ཚོག་ལུ་དང་ མང་
ཚོག་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་ཚོག་དོན་ཚུ་གཅིག་ཚོག་ལུ་ཡང་གོ་དགོ།

༣. ཁྲིམས་འདུན་དབང་ལུ་བཀག་དཔལ་

༣.༡. ཁྲིམས་འདུན་གྱིས་ བཙག་འཕྱུའི་བཙའ་ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་
བཙག་འཕྱུའི་བྱ་རིམ་ལུ་ བར་ད་གོགས་མེད་པར་གནས་ཐབས་དོན་ལས་
བཙག་འཕྱུའི་དུས་ཡུན་སྐབས་ལུ་ བཙག་འཕྱུ་ལྷན་ཚོགས་ ཡང་ན་ དེའི་འགོ་
དཔོན་ཚུ་གིས་ བཙའ་ཡིག་དང་སྒྲིགས་གཞི་འདི་དང་བསྟུན་ བཙག་འཕྱུ་དང་
འབྲེལ་བའི་མི་རོག་ཞན་ཅིག་གིས་ ལཱ་རིགས་ཅིག་གི་དང་ལེན་ ཡང་ན་
གོས་ཚེད་གང་རུང་ཅིག་བཏོན་མི་དེ་ལུ་ ཁྲིམས་མཐུན་ཡིན་མིན་གྱི་འདྲི་ཚུན་
འབད་ནིའི་ལུ་བཙག་འདུན་ལུ་མེད།

༤. བཙག་འཕྱུའི་ཚུན་ཚོགས་སེལ་ཐབས་ལམ་ལུ་གསལ་

༤.༡. བཙག་འཕྱུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ བཙག་འཕྱུའི་དུས་ཡུན་སྐབས་ བཙག་འཕྱུ་
དང་འབྲེལ་བའི་ཚོགས་བཤད་དང་དཀའ་སྤྲོད་ལུ་ ལྷན་གསལ་དང་སྒྲིག་བཙུན་
དོན་ལས་ བཙག་འཕྱུའི་ཚུན་ཚོགས་སེལ་ཐབས་ལམ་ལུ་གསལ་ཅིག་ གཞི་
བཙུགས་འབད་དགོ།

4.2 The system and the procedures shall facilitate an efficient, effective, fair and transparent adjudication of election related offences.

5. Election Dispute Settlement Body

5.1 The Commission shall establish Election Dispute Settlement Bodies at two different levels.

5.2 The Body at the national level shall be designated as the Central Election Dispute Settlement Body (CEDSB).

5.3 The Body at a Dzongkhag shall be designated as the Dzongkhag Election Dispute Settlement Body (DEDSB).

6. Composition of the Election Dispute Settlement Bodies

6.1 The CEDSB shall comprise of:

6.1.1 One of the Election Commissioners as Chairperson;

6.1.2 Secretary of the Commission as Member;

༤.༢. ལམ་ལུགས་དང་བྱ་སྐོའི་རིམ་པ་འདི་གིས་ བཙག་འཇུ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞོན་
འགོལ་ཚུ་གི་བདེན་རླུང་འདི་ འཛོལ་ཚད་དང་ དོན་སློན་ཅན་ དེ་ལས་རྣམ་
དག་དང་དུངས་གསལ་ཐོག་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་ནི་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་དགོ།

༥. བཙག་འཇུའི་ཚོད་རྙོག་གས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ།

༥.༡. བཙག་འཇུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ བཙག་འཇུའི་ཚོད་རྙོག་གས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་
འདི་ གནས་རིམ་གཉིས་འབད་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།

༥.༢. རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གནས་རིམ་ལས་སྡེ་འདི་ བཙག་འཇུའི་དུས་ཡུན་སྐབས་
བཙག་འཇུའི་ཚོད་རྙོག་གས་ཀྱི་དབྱེ་ཞིབ་དོན་ལུ་ བཙག་འཇུའི་ཚོད་རྙོག་གས་སེལ་
ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷེ་བ་སྡེ་ རོས་འཛིན་འབད་དགོ།

༥.༣. རྫོང་ཁག་གི་གནས་རིམ་ལས་སྡེ་འདི་ བཙག་འཇུའི་དུས་ཡུན་སྐབས་ བཙག་
འཇུའི་ཚོད་རྙོག་གས་ཀྱི་དབྱེ་ཞིབ་དོན་ལུ་ རྫོང་ཁག་བཙག་འཇུའི་ཚོད་རྙོག་གས་
སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་སྡེ་ རོས་འཛིན་འབད་དགོ།

༦. བཙག་འཇུའི་ཚོད་རྙོག་གས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གི་བཀོད་སྲིག་ཀྱིས།

༦.༡. བཙག་འཇུའི་ཚོད་རྙོག་གས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷེ་བའི་ནང་ཚུད་དགོཔ་ཚུ་ཡང་

༦.༡.༡. ལྷི་འཛིན་སྡེ་ བཙག་འཇུ་ལྷན་འཛིན་གཅིག།

༦.༡.༢. འཇུས་མི་སྡེ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དུང་ཚེག།

- 6.1.3 Concerned Head of Department/Division/Officer of the Commission as may be appointed for a case as Member; and
  - 6.1.4 Legal Officer as the Member-Secretary.
- 6.2 A DEDSB shall comprise of:
- 6.2.1 Chief Election Coordinator as the Chairperson;
  - 6.2.2 Dzongrab/Dungpa/Senior Sector Head as Member;
  - 6.2.3 Dzongkhag Legal Officer as Member;
  - 6.2.4 Concerned Gewog Administrative Officer as Member; and
  - 6.2.5 Dzongkhag Electoral Officer as the Member-Secretary.
- 6.3 The quorum for any proceeding of the CEDSB shall be the total strength of the Body.
- 6.4 The quorum for any proceeding of the DEDSB shall be at least three members of the Body.
- 6.5 The Chairperson shall be responsible for the overall working and conduct of the Body.
- 6.6 The Member-Secretary shall be responsible for efficient conduct of business of the Body.

- 6.1.3. འཇུག་མི་སྣེ་ ཚུད་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དོན་ལས་ བསྐོ་བཞག་ཡོད་པའི་
ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་/སྡེ་ཚན་/འགོ་འཛིན་ ཡང་ན་
འགོ་དཔོན།
- 6.1.4. འཇུག་མི་རྒྱུ་ཚེན་སྣེ་ ཁྲིམས་དོན་འགོ་དཔོན།
- 6.2. རྫོང་བཙག་འཇུག་ཚུད་རྣལ་འབྱོར་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ནང་ཚུད་དགོས་ཚུ་ཡང་
  - 6.2.1. ཁྲི་འཛིན་སྣེ་ བཙག་འཇུག་འགོ་འབྲེལ་སྤྱི་ལུ།
  - 6.2.2. འཇུག་མི་སྣེ་ རྫོང་རབས་/རྒྱུང་པ་/སྡེ་ཚན་གྱི་འགོ་འཛིན་གོང་མ།
  - 6.2.3. འཇུག་མི་སྣེ་ རྫོང་ཁག་ཁྲིམས་དོན་འགོ་དཔོན།
  - 6.2.4. འཇུག་མི་སྣེ་ འབྲེལ་ཡོད་ཆེད་འོག་བདག་སྐྱོང་འགོ་དཔོན།
  - 6.2.5. འཇུག་མི་རྒྱུ་ཚེན་སྣེ་ རྫོང་ཁག་བཙག་འཇུག་འགོ་དཔོན།
- 6.3. བཙག་འཇུག་ཚུད་རྣལ་འབྱོར་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷེ་བའི་ བྱ་རིམ་གང་རུང་ཅིག་
གི་འཚོགས་གྲངས་འདི་ ལས་སྡེ་གི་འཇུག་མི་ཡོངས་བསྐོ་མས་དང་འཁྲིལ་
དགོ།
- 6.4. རྫོང་ཁག་བཙག་འཇུག་ཚུད་རྣལ་འབྱོར་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གི་ བྱ་རིམ་གང་རུང་
ཅིག་གི་འཚོགས་གྲངས་འདི་ ལྷན་ཚོགས་འཇུག་མི་གསུམ་ཡོད་པ་དགོ།
- 6.5. ལས་སྡེ་གི་སྤྱིར་བཏང་ལཱ་འབད་ཐབས་དང་ འགོ་འབྲེལ་གི་ལཱ་འགན་འདི་ ཁྲི་
འཛིན་ལཱ་ཕོག།
- 6.6. ལས་སྡེ་གི་འགོ་འབྲེལ་འཛིན་ཚད་དང་ལྷན་པའི་ལཱ་འགན་འདི་ འཇུག་མི་རྒྱུ་
ཚེན་ལཱ་ཕོག།

7. Functions of the Election Dispute Settlement Bodies

- 7.1 The functions of the Election Dispute Settlement Bodies are to:
  - 7.1.1 Receive election complaints during the election period;
  - 7.1.2 Direct an Investigation Committee for further investigation of the complaint relating to an election;
  - 7.1.3 Hear investigation report of the Committee and arguments of the Parties and give a reasoned decision; and
  - 7.1.4 Provide legal advice on the issues relating to election dispute as may be referred to by the election officials from time to time.
- 7.2 The Election Dispute Settlement Bodies, in the discharge of their duties and functions, shall be generally guided by the legal and judicial principles and processes as reflected in the Laws of the land and specifically follow the procedures set out in these Rules and Regulations.

ལ. བཙག་འཇུག་ཚུད་རྣམས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གི་བྱ་སྐོར་ཚུ།

ལ.1. བཙག་འཇུག་ཚུད་རྣམས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གི་བྱ་སྐོར་ཚུ་ཡང་

ལ.1.1. བཙག་འཇུག་དུས་ཡུན་སྐབས་ བཙག་འཇུག་ཉེགས་བཤད་ཚུ་ལེན་
ཅི།

ལ.1.2. བཙག་འཇུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཉེགས་བཤད་ལུ་ ཁ་སྐོང་གི་དབྱེ་ཞིབ་
དོན་ལས་ ལས་སྡེ་གིས་ འདི་འི་རང་དབང་འོག་ དབྱེ་ཞིབ་ཚུགས་
ཚུང་ཅིག་ཁ་བཀོད་ཐོག་གཏང་ནི།

ལ.1.3. ཚུགས་ཚུང་གི་སྟན་ལུ་དང་ ཅུ་ཕན་གི་བདེན་ཁུངས་ཚུ་ལུ་སྟན་
གསན་ཐོག་ རྒྱ་མཚན་ལྡན་པའི་གྲོས་ཐག་ཚུད་ནི།

ལ.1.4. བཙག་འཇུག་འགོ་དཔོན་ཚུ་གིས་ དུས་དང་དུས་ཚོད་ལུ་ བཙག་
འཇུག་ཚུད་རྣམས་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཚུ་གི་འདི་བསྟན་
སྐབས་ ཁྲིམས་མཐུན་གི་ཁ་བཀོད་བྱིན་ནི།

ལ.2. བཙག་འཇུག་ཚུད་རྣམས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ཁག་ཚུ་གིས་ རང་སོའི་ལཱ་དང་
འགན་ཁུར་ཚུ་འབག་སྐབས་ སྤྱིར་བཏང་རྒྱལ་ཁབ་ནང་བྱུང་དབང་ཡོད་པའི་
ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ ཁྲིམས་ལུགས་དང་ཁྲིམས་གི་གཞི་ཅུ་
ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་རིམ་ཚུ་གིས་ ལས་སྟོན་ཐོག་འབད་དགོཔ་མ་ཚང་
སྟེགས་པར་དུ་ བཙག་ཡིག་དང་སྒྲིགས་གཞི་འདི་གི་བྱ་སྐོར་འདི་ལཱ་པ་དང་འབྲེལ་
འབད་དགོ།

8. Powers of the Election Dispute Settlement Bodies

8.1 An Election Dispute Settlement Body shall have the power to:

- 8.1.1 Summon and enforce the attendance of witnesses;
- 8.1.2 Require production of any evidence; and
- 8.1.3 Requisition any public record from any Court or office or persons.

9. Election Complaints

9.1 An election complaint may be lodged to:

- 9.1.1 Chief Election Commissioner;
- 9.1.2 Chief Election Coordinator;
- 9.1.3 National Observer;
- 9.1.4 Micro Observer; or
- 9.1.5 Returning/Assistant Returning Officer.

༤. བཙག་འཇུག་ཚུན་རྣམས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གི་དབང་ཚད།

༤.༡. བཙག་འཇུག་ཚུན་རྣམས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ཅིག་ལུ་ཡོད་པའི་དབང་ཚད་འདི་
ཡང་

༤.༡.༡. དཔང་པོ་ཚུ་ འབོད་བཀུག་དང་ བཙམ་ལུགས་ཀྱི་བསྟར་སྦྱོང་འབད་
ནི་ལཱ།

༤.༡.༢. ཡིག་ཆས་གང་རུང་ཅིག་གི་སྐབ་བྱེད་སྟོན་དགོ་པའི་དགོས་དོན་བཀོད་
ནི་ལཱ།

༤.༡.༣. ཁྲིམས་འདུན་ ཡང་ན་ ཡིག་ཚང་ཅིག་ ཡང་ན་ མི་ངོ་ཚུ་ལས་
མི་དམངས་མངོན་གསལ་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིག་ཆས་གང་རུང་ཅིག་གི་
མཁོ་མངགས་བཀོད་ནི་ལཱ།

༥. བཙག་འཇུག་ཉེགས་བཤད།

༥.༡. བཙག་འཇུག་ཉེགས་བཤད་བཀོད་ས་ཚུ་ཡང་

༥.༡.༡. བཙག་འཇུག་ལྟན་འཛིན་སྤྱི་བྱུང་།

༥.༡.༢. བཙག་འཇུག་འགོ་འདྲེན་སྤྱི་བྱུང་།

༥.༡.༣. རྒྱལ་ཡོངས་ལྟ་རྟོག་པ།

༥.༡.༤. ཕྱ་དོན་ལྟ་རྟོག་པ།

༥.༡.༥. རྩིས་ལེན་འགོ་དཔོན་/ཞིབ་རྟོགས་རྩིས་ལེན་འགོ་དཔོན།

Provided an election complaint related to performance of newspapers, radio, television stations and Social Media shall be directly lodged to the Media Arbitrator.

9.2 The Returning Officers and Observers shall immediately, or at the earliest possible, forward any complaint received by him/her to the Chief Election Commissioner or Chief Election Coordinator and in case of complaint related to any form of media to the Media Arbitrator.

9.3 An election complaint must:

9.3.1 Indicate a clear case of controversy related to election that is in breach of the electoral laws and the ground for complaint;

9.3.2 Contain material facts;

9.3.3 State the names of the Parties/Candidates/individuals against whom the complaint is filed;

9.3.4 Be signed by the petitioner with address and contact details; and

9.3.5 Be in writing and cover all points as in the **Election Dispute Settlement Form 1**.

ཨིན་རུང་ གསར་ཤོག་ རྒྱུ་བསྐྱུགས་ རྒྱུ་མཐོང་ལྟེ་བ་ཚུ་དང་ མི་སྡེ་བརྟེན་
བརྒྱུད་ཀྱི་ལས་དོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཉེགས་བཤད་འདི་ ཐང་ཀར་དུ་ བརྟེན་
བརྒྱུད་དབང་འཛིན་པ་ལུ་བཙུགས་དགོ།

༩.༢. རོས་ལེན་འགོ་དཔོན་དང་ ལྷ་རྟོག་པ་ཚུ་ལུ་འབྲོར་བའི་ ཉེགས་བཤད་གང་རུང་
འདི་ དེ་མོད་དུ་ ཡང་ན་ གང་མཚོགས་ཐོག་ བཙག་འཐུ་ལྷན་འཛིན་སྤྱི་ལུ་
ཡང་ན་ བཙག་འཐུ་འགོ་འབྲེན་སྤྱི་ལུ་གཏང་དགོཔ་དང་ བརྟེན་བརྒྱུད་དང་
འབྲེལ་བའི་ཉེགས་བཤད་གང་རུང་འཐོན་ཚེ་ བརྟེན་བརྒྱུད་དབང་འཛིན་པ་ལུ་
གཏང་དགོ།

༩.༣. བཙག་འཐུའི་ཉེགས་བཤད་དེ་གིས་

༩.༣.༡. བཙག་འཐུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ལས་ རྒྱུ་འགལ་
ཨིན་པའི་ བྲེལ་འཛིང་དང་ ཉེགས་བཤད་བཀོད་དགོཔ་འི་གནད་
དོན་འདིའི་ཁ་གསལ་གྱི་བརྟེན་ལྟེན་འབད་དགོ།

༩.༣.༢. རྒྱུ་བསྐྱུགས་འབད་ ཅ་ཆས་ཀྱི་ར་ཁུངས་ཡོད་པ།

༩.༣.༣. ཉེགས་བཤད་ག་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་ ཚོགས་པ་/འདེམས་རྩོམ་རྒྱུང་
གི་མིང་གསལ་བཀོད་དགོ།

༩.༣.༤. བཤེར་ཡིག་སྐུལ་མི་གིས་ ཁ་བུང་དང་འབྲེལ་བ་འཐབ་སའི་ཁ་
གསལ་དང་སྐྱུགས་མིང་རྟགས་བཀོད་ཡོད་པ་དགོ།

༩.༣.༥. ཡིག་ཐོག་ལུ་ བཙག་འཐུའི་ཚོད་རྟོགས་སེལ་ཐབས་འབྲི་ཤོག་ །
པ་དང་འཁྲིལ་བའི་གནད་དོན་ཚུ་ ཚང་མ་འབད་ཡོད་པ་དགོ།

- 9.4 An election complaint shall be accepted only if it is presented with adequate basis for it to be pursued under the laws.
- 9.5 The decision-making authorities shall ensure that the confidentiality of the name of complainant, if necessary, shall be upheld and witness protection, if requested, provided as per the laws of the Kingdom of Bhutan.

10. Registration of Complaint & Scrutiny

- 10.1 The Chief Election Commissioner or a Chief Election Coordinator shall, immediately upon receipt of the election complaint, examine as to whether:
- 10.1.1 The complaint be dismissed for want of *prima facie* case;
- 10.1.2 Further investigation by an Investigation Committee with hearing and decision by the respective Dispute Settlement Bodies can be proceeded;
- 10.1.3 Direct the Secretariat of the Commission or a Dzongkhag Administration to take appropriate action;

༩.༤. བཙག་འཇུ་ཉེགས་བཤད་ཅིག་ བློ་ལུགས་དང་བསྐྱེད་པའི་འབྲེལ་སྦྱོང་
དོན་ལུ་ འོས་འཚམས་ལྷན་པའི་གཞི་རྟེན་དང་བཙས་སྤུལ་ཡོད་པ་ཅིན་རྒྱུ་ལ་
ཅིག་ རོས་ལེན་འབད་དགོ།

༩.༥. གྲོས་ཐག་ཚེད་མི་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཉེགས་བཤད་བཀོད་མི་གི་མིང་གསལ་དེ་
གལ་སྲིད་གསང་བཞག་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ་འབྱུང་བ་དང་ དཔང་པའི་ཉེན་
སྤུང་གི་གསོལ་ཞུ་ཐོབ་ཚེ་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བློ་ལུགས་དང་འབྲེལ་གནས་
དགོས་དང་ ཉེན་སྲུང་ཡོད་པ་ངེས་བདེན་བཟོ་དགོ།

20. ཉེགས་བཤད་ཀྱི་ཐོ་བཀོད་དང་བཟླ་ཞིབ།

20.1. བཙག་འཇུ་ལྷན་འཛིན་གྱི་ཁྱབ་ ཡང་ན་ བཙག་འཇུའི་འགོ་འདྲེན་གྱི་ཁྱབ་
གྱིས་ བཙག་འཇུའི་ཉེགས་བཤད་ཐོབ་པའི་ཤུལ་གྱི་དེ་མོད་དུ་ གཤམ་འཁོད་
ཚུ་དབྱེ་དཔྱད་འབད་དགོས་ཚུ་ཡང་

20.1.1. གནད་དོན་ཅིག་ལུ་ལྷན་ཅིག་ བྱངས་སྤུལ་གྱི་སྦྱུབ་བྱེད་ཡོད་པ་བཟུམ་
མེད་པའི་ཉེགས་བཤད་འདི་ མྱིར་འབྱུང་བཏང་དགོས་ཡོད་མེད་ལཱ།

20.1.2. འབྲེལ་ཡོད་ཚུ་ཉེགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ལྷན་གསལ་
དང་བཙས་པའི་གྲོས་ཚེད་ཀྱི་དོན་ལུ་ དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་རྒྱུང་ཅིག་
གིས་ བཟླ་ཞིབ་འདི་འཕྲོ་མཐུན་འབད་དགོས་ཡོད་མེད་ལཱ།

20.1.3. ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དུང་ཚེན་ཡིག་ཚང་ ཡང་ན་ རྫོང་ཁག་བདག་སྐྱོང་ལུ་
འོས་ལྷན་གྱི་ དང་ལེན་འབད་དགོ་པའི་བཀོད་ཁྱབ་གནང་དགོས་
ཡོད་མེད་ལཱ།

- 10.1.4 Issue a Show Cause Notice as in the **Election Dispute Settlement Form No. 2**; or
- 10.1.5 The case is to be decided upon conduct of a summary hearing of the parties involved.
- 10.2 The Commission or Chief Election Coordinator shall, if a case is accepted to be dismissed, give a reasoned decision for such dismissal within two days.
- 10.3 The Commission shall, if a case is not dismissed, direct the Legal Unit of the Commission to register the case in the Case Register to be referred to the CEDSB, or a DEDSB.
- 10.4 The Chief Election Coordinator shall, if a case is not dismissed, direct the registration of the case in the Case Register of the DEDSB to be decided by it.

20.2.3. བཙག་འཕུའི་ཚུད་རྣམས་སེལ་ཐབས་འབྲི་ཤོག་ཨང་ ༩ པའི་ཐོག་
ལུངས་གསལ་བཀའ་རྒྱ་གཏང་དགོཔ་ཡོད་མེད་ལུ།

20.2.4. ཚུད་རྣམས་འདི་ནང་གལ་གཏོགས་ཡོད་པའི་ ཅུ་པན་ཚུའི་བཅུད་
སྤྱད་སྟེན་གསལ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་པའི་ཤུལ་ལུ་ སྲོམ་ཐག་གཙང་
དགོཔ་ལུ།

20.2. ལྷན་ཚོགས་ ཡང་ན་ བཙག་འཕུའགོ་འདྲེན་སྤྱི་ལུ་བྱེད་ཀྱིས་ གལ་སྲིད་ཚུད་
རྣམས་འདི་ ཕྱིར་འབྱུང་གཏང་ནི་ལུ་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་ཚེ་ ཉིན་གངས་གཉིས་ཀྱི་
ནང་འཁོད་ ཕྱིར་འབྱུང་བཏང་བའི་རྒྱ་མཚན་ལུ་པའི་སྲོམ་ཚུད་ཅིག་བྱིན་དགོ།

20.3. གལ་སྲིད་ཚུད་རྣམས་འདི་ཕྱིར་འབྱུང་མ་གཏང་པ་ཅིན་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་
བཙག་འཕུའི་ཚུད་རྣམས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་སྡེ་བ་ ཡང་ན་ རྫོང་ཁག་བཙག་
འཕུའི་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལུ་གཏང་ནི་དོན་ལས་ ཚུད་རྣམས་ཐོ་བཀོད་ནང་
ཚུད་རྣམས་ཐོ་བཀོད་འབད་དགོ་པའི་དོན་ལུ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲིམས་དོན་སྡེ་
ཚན་ལུ་བཀོད་ལུ་འབད་དགོ།

20.3. བཙག་འཕུའགོ་འདྲེན་སྤྱི་ལུ་བྱེད་ཀྱིས་ གལ་སྲིད་ཉེགས་བཤམ་འདི་ ཕྱིར་འབྱུང་
གཏང་དགོཔ་མེད་ཚེ་ སྲོམ་ཐག་ཚུད་མི་ རྫོང་ཁག་བཙག་འཕུའི་ཚུད་རྣམས་
སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གི་ ཚུད་རྣམས་ཐོ་དེབ་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་དགོ་པའི་
བཀོད་ལུ་འབད་དགོ།

- 10.5 The Legal Unit shall, under the supervision of the Chairperson of the CEDSB and the respective Dzongkhag Electoral Officer under the supervision of the Chairperson of the DEDSB in the Dzongkhags, maintain a Case Register, as in the **Election Dispute Settlement Form No. 3**.
- 10.6 An election official can, if he/she has reasonable ground to believe that an offence has been committed or is going to be committed in contravention of the Electoral Laws, initiate an investigation without a complaint being lodged, with the approval of the Chief Election Coordinator and/or the Chief Election Commissioner and submit the Investigation Report to the DEDSB or the CEDSB for appropriate action.

11. Investigation Committee

- 11.1 The CEDSB/DEDSB shall, whenever necessary, appoint an Investigation Committee.

20.4. ལྷན་ཚོགས་ལྟེ་བའི་ནང་ བཙག་འཇུག་ཚུན་སྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྟེ་བའི་
 ཁྲི་འཛིན་གྱི་བལྟ་སྐྱོང་མངའ་འོག་ ཁྲིམས་དོན་སྡེ་ལྷན་གྱིས་དང་ རྫོང་ཁག་
 ནང་ རྫོང་ཁག་བཙག་འཇུག་ཚུན་སྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གི་ཁྲི་འཛིན་གྱིས་
 བལྟ་སྐྱོང་མངའ་འོག་ འབྲེལ་ཡོད་རྫོང་ཁག་བཙག་འཇུག་འཇུག་ཡིག་ཚང་གིས་
 བཙག་འཇུག་ཚུན་སྟོགས་སེལ་ཐབས་འབྲི་ཤོག་ཨང་ 3 པ་དང་འབྲེལ་ ཚུན་
 སྟོགས་གྱི་ཐོ་བཀོད་རྒྱུ་སྐྱོང་འཐབ་དགོ།

20.6. བཙག་འཇུག་འགོ་དཔོན་ཅིག་གིས་ གལ་སྲིད་ཁོ་མོ་གིས་ བཙག་འཇུག་དང་
 འབྲེལ་བའི་ཁྲིམས་ལུགས་རྒྱ་ལས་འགལ་བའི་ལཱ་ངན་འཐབ་ཡོད་པ་ལུ་མཐོང་
 བ་ ཡང་ན་ འཐབ་ནི་ལུ་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཡོད་པ་ལུ་འགྲུར་ཚེ་
 ཉོགས་བཤད་བཀོད་མི་མེད་དེ་འབད་རུང་ བཙག་འཇུག་འགོ་འབྲེན་གྱི་ཁྱབ་དང་
 /ཡང་ན་ བཙག་འཇུག་ལྷན་འཛིན་གྱི་ཁྱབ་ལས་སྡེ་གོང་གི་གནང་བ་ལུ་ཐོག་
 དབྱེ་ཞིབ་འགོ་འབྲེན་འཐབ་ཐོག་ལས་ རྫོང་ཁག་བཙག་འཇུག་ཚུན་སྟོགས་
 སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ ཡང་ན་ བཙག་འཇུག་ཚུན་སྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྟེ་བ་
 ལུ་ འོས་ལྷན་གྱི་དང་ལེན་འཐབ་དགོ་པ་ལུ་ དབྱེ་ཞིབ་གྱི་སྟུན་ལུ་ལྷན་ལུ་དགོ།

22. དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་རྒྱུད།

22.2. བཙག་འཇུག་ཚུན་སྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྟེ་བ་/རྫོང་ཁག་ཚུན་སྟོགས་སེལ་
 ཐབས་ལས་སྡེ་གིས་ དགོས་མཁོ་ནམ་འབྲུང་ཚེ་ དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་རྒྱུད་ཅིག་
 བསྐོ་བཞག་འབད་དགོ།

11.2 The Investigation Committee appointed by the CEDSB shall comprise of the:

11.2.1 Legal Officer as the head of the Committee;

11.2.2 A senior officer from the relevant Department/Division of the Commission as Member; and

11.2.3 Concerned Dzongkhag Electoral Officer as Member.

11.3 The Members of an Investigation Committee shall not participate in the decision-making process of the CEDSB

11.4 The Investigation Committee appointed by the DEEDSB shall comprise of the:

11.4.1 Legal Officer as the head of the Committee;

11.4.2 Concerned Gewog Administrative Officer as Member; and

11.4.3 Dzongkhag Electoral Officer as Member.

११.२. བཙག་འཕུའི་ཚུད་རྣམས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷེ་བ་གིས་ བསྐྱོ་བཞག་འབད་
མི་ནང་ཚུད་དགོཔ་ཚུ་ཡང་

११.२.१. ཚོགས་ཚུང་གི་འགོ་འཛིན་སྡེ་ ལྷིམས་དོན་འགོ་དཔོན།

११.२.२. འཕུས་མི་སྡེ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་/སྡེ་ཚན་ལས་
འགོ་དཔོན་གོང་མ་ཅིག།

११.२.३. འཕུས་མི་སྡེ་ འབྲེལ་ཡོད་ཚོང་ཁག་བཙག་འཕུའི་འགོ་དཔོན།

११.३. དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་གི་འཕུས་མི་ཚུ་ བཙག་འཕུའི་ཚུད་རྣམས་སེལ་ཐབས་
ལས་སྡེ་ལྷེ་བའི་གྲོས་ཚེད་ཀྱི་བྱ་རིམ་ནང་ལུ་ བཅའ་མར་གཏོགས་མི་ཚོགས།

११.༤. ཚོང་ཁག་བཙག་འཕུའི་ཚུད་རྣམས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གིས་ བསྐྱོ་བཞག་
འབད་མི་ནང་ཚུད་དགོཔ་ཚུ་ཡང་

११.༤.१. ཚོགས་ཚུང་གི་འགོ་འཛིན་སྡེ་ ལྷིམས་དོན་འགོ་དཔོན།

११.༤.२. འཕུས་མི་སྡེ་ འབྲེལ་ཡོད་ཆེད་འོག་བདག་སྐྱོང་འགོ་དཔོན།

११.༤.३. འཕུས་མི་སྡེ་ ཚོང་ཁག་བཙག་འཕུའི་འགོ་དཔོན།

Provided in those Dzongkhags where there are no Legal Officers, the Dzongkhag Electoral Officer shall head the Investigation Committee; where the concerned GAO is not able to participate, the GAO of the nearest Gewog shall be co-opted as an Investigation Committee Member; and where the Chairperson has to refrain from a case for valid reasons, the Deputy Chief Election Coordinator shall be authorised to officiate as the Chair.

11.5 The Members of an Investigation committee shall also be a member participating in the decision-making process of the DEDSB.

12. Investigation

12.1 The Investigation Committee shall, on the instruction of the Election Dispute Settlement Bodies carry out the preliminary investigation of the case.

12.2 The Investigation Committee shall investigate and establish the facts for decision of the CEDSB/DEDSB.

ཡིན་རུང་ ལྷིམས་དོན་འགོ་དཔོན་མེད་སའི་ཚོང་ལག་ཚུ་ནང་ ཚོང་ལག་བཙག་
 འཇུ་འགོ་དཔོན་གྱིས་ དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་གི་འགོ་ཁྲིད་འབད་དགོཔ་དང་
 འབྲེལ་ཡོད་མེད་འོག་བདག་སྐྱོང་འགོ་དཔོན་འདི་ བཙའ་མར་གཏོགས་མ་
 ཚུགས་ཏེ་འབད་བ་ཅིན་ ཉེ་འདབ་ཀྱི་མེད་འོག་གི་མེད་འོག་བདག་སྐྱོང་འགོ་
 དཔོན་འདི་གིས་ དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་གི་འཇུ་མི་འབད་ནི་ལུ་ མཉམ་
 འབྲེལ་འབད་དགོཔ་དང་ གལ་སྲིད་ ལྷི་འཛིན་འདི་ ཚུད་རྟོགས་འདི་ལས་
 འོས་ལྷན་གྱི་རྒྱ་མཚན་ཐོག་ ཟུར་ཐབས་འབད་དགོཔ་འབྱུང་ཚེ་ བཙག་འཇུ་
 འགོ་འདྲེན་སྤྱི་ཁབ་འོག་མ་འདི་ ལྷི་འཛིན་སྡེ་ རོ་ཚབ་འབད་ཚོག་པའི་ གནང་
 འཛིན་ཡོད་པ་ཨིན།

༡༡.༤. ཚོང་ལག་བཙག་འཇུའི་ཚུད་རྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གི་ གྲོས་ཚོད་བཏོན་ནི་
 བྱ་རིམ་ནང་ དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་གི་འཇུ་མི་ཚུ་གིས་ཡང་ བཙའ་མར་
 གཏོགས་ཚོག།

༡༢. དབྱེ་ཞིབ།

༡༢.༡. དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་འདི་གིས་ ཚུད་རྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་
 བཀོད་ཁབ་ཐོག་ ཚུད་རྟོགས་དེ་གི་འགོ་ཐོག་དབྱེ་ཞིབ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་དགོ།

༡༢.༢. དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་གིས་ བཙག་འཇུའི་ཚུད་རྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷོ་
 བ་/ཚོང་ལག་བཙག་འཇུའི་ཚུད་རྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ གྲོས་ཐག་
 ཚོད་ནི་དོན་ལས་ དབྱེ་ཞིབ་ཐོག་ བདེན་ཁབ་སྟོན་དགོ།

13. Powers and Functions of an Investigation Committee

- 13.1 An Investigation Committee shall, immediately upon the direction of the CEDSB/DEDSB, investigate the complaints expeditiously and report the findings at the hearing of the case.
- 13.2 The Investigation Committee may interrogate during the investigation any witness and require the production of relevant documents from any entity/person as per the laws.
- 13.3 The Investigation Committee shall have the authority to obtain any assistance from the *Midhey Gothrips* as deemed appropriate during the investigation.
- 13.4 The Investigation Committee shall in its report, format as in the **Election Dispute Settlement Form No.4**, submit its findings with recommendations to the Bodies, as the case may be.

12. དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་གི་དབང་ཚད་དང་བྱ་སྒོ་ཚུ།

12.1. དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་གིས་ བཙག་འཕྱུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྟེ་
བ་/རྫོང་ལག་བཙག་འཕྱུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་འི་བཀོད་ཁྱབ་ལྡོད་
པའི་དེ་མོད་དུ་ ཚོད་རྫོགས་འདི་ལུ་ འཛོལ་ཐངས་ཅན་གྱི་ཐོག་ དབྱེ་ཞིབ་
འབད་དེ་ ཚོད་རྫོགས་སྟོན་གསལ་སྐབས་ལུ་ བདེན་ཁྱུངས་ཐོབ་མི་ཚུ་གི་སྟོན་
ལུ་སྤུལ་དགོ།

12.2. དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་གིས་ དབྱེ་ཞིབ་སྐབས་ཁྲིམས་ལུགས་དང་འཁྲུལ་
དཔང་པོ་ཅིག་ལུ་ འབྲི་ཅུད་འབད་ནི་དང་ རོ་པོ་/མི་རོ་ག་འབད་རུང་ཅིག་ལས་
འབྲེལ་ཡོད་ཡིག་ཆས་ཚུ་སྟོན་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ་བསྐྱེད་ཚོག།

12.3. དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་ལུ་ དབྱེ་ཞིབ་སྐབས་ འོས་འབབ་དང་འཁྲུལ་ མི་སྡེ་
འགོ་ཁྲིད་པ་ཚུ་ལས་ རྒྱ་གསལ་རམ་གཤམ་རུང་དགོ་པའི་ མཁོ་འདོད་བསྐྱེད་ནི་གི་
དབང་ཚད་ཡོད།

12.4. དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་གི་སྟོན་ལུ་འཛོལ་ བཙག་འཕྱུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་
འབྲི་ཐོག་ཨང་ ༤ པའི་ཐོག་ གནད་འབབ་དང་འཁྲུལ་ ལས་སྡེ་ལུ་
ཚོགས་ཚུང་གི་གོས་འཆར་འདི་གི་བདེན་ཁྱུངས་ཐོབ་ཡོད་མི་ཚུ་སྤུལ་དགོ།

14. Notice for Hearing

14.1 The Chairpersons of the Bodies upon receiving the information shall:

14.1.1 Notify the concerned Political Parties to nominate one competent person each, giving a minimum of three days' advance notice, preferably a person with a legal background to represent it at the hearing of the election cases;

14.1.2 Notify the concerned Candidate(s) to National Council or Local Government, giving a minimum of three days' advance notice, to either nominate a competent person to represent him/her at the hearing of the election case or he/she may choose to attend in person;

14.1.3 Notify any other person if he/she is the complainant or the accused, giving a minimum of three days' advance notice, to either attend in person or nominate a competent person to represent him/her at the hearing of the election case;

༡༥. ལྷན་གསལ་ལུ་བད་འཕྱིན།

༡༥.༡. ལས་སྒྲེའི་ཁྲི་འཛིན་གྱིས་ བད་དོན་སྨོན་པའི་ཤུལ་ལུ་འབད་དགོཔ་འདི་ཡང་

༡༥.༡.༡. བཙག་འཕྲུའི་ཚུད་རྫོགས་ཀྱི་སྤྲོད་གསལ་སྐབས་ ལྷན་གསལ་ལུ་ཕེབ་
ཁྲིམས་དོན་གྱི་རྒྱབ་ཁུངས་ལུན་པའི་སྤྲོད་གསལ་གྱི་ཚན་གྱི་མི་ངོ་ཅིག་
ངོ་ཚབ་འབད་ནི་དོན་ལས་ རོས་འཛིན་འབད་ཐབས་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་
སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་རྩུ་ལུ་ ཉུང་ཤོས་ཉིན་གྲངས་གསུམ་གྱི་སྡེ་གོང་
བད་འཕྱིན་བྱིན་ནི།

༡༥.༡.༢. རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་ ཡང་ན་ ས་གནས་གཞུང་གི་འབྲེལ་ཡོད་
འདེམས་ངོ་ལུ་ བཙག་འཕྲུའི་ཚུད་རྫོགས་སྤྲོད་གསལ་སྐབས་ ཁོ་མོ་
རའི་འཛིན་ཚད་ཚན་གྱི་ངོ་ཚབ་ཅིག་ རོས་འཛིན་འབད་ནི་ལུ་ ཡང་
ན་ ཁོ་མོ་རང་ མི་ངོ་བོ་འབད་ བཙའ་མར་གཏོགས་ཚོགས་ལུ་
ཉུང་ཤོས་ཉིན་གྲངས་གསུམ་གྱི་སྡེ་གོང་གི་བད་བསྐྱལ་འབད་ནི།

༡༥.༡.༣. གལ་སྲིད་ མི་ངོ་མ་ག་འབད་རུང་ཅིག་ ཉུགས་བཤད་བཀོད་མི་
ཡང་ན་ ཉེས་འཇུགས་ཕོག་མི་ཅིག་ཨིན་ཚེ་ བཙག་འཕྲུའི་ཚུད་
རྫོགས་སྤྲོད་གསལ་སྐབས་ ཁོ་མོ་རའི་འཛིན་ཚད་ཚན་གྱི་ངོ་ཚབ་
ཅིག་ རོས་འཛིན་འབད་ནི་ལུ་ ཡང་ན་ ཁོ་མོ་རང་ མི་ངོ་བོ་འབད་
བཙའ་མར་གཏོགས་ཚོགས་ལུ་ ཉུང་ཤོས་ཉིན་གྲངས་གསུམ་གྱི་སྡེ་
གོང་གི་བད་བསྐྱལ་འབད་ནི།

14.1.4 Inform that the right granted under Rule 14.1.1 to a Political Party shall be treated as waived off if it does not depute a Representative to attend the hearing; and

14.1.5 Inform that the right granted under Rule 14.1.2 to a Candidate to the General Elections, National Council and Local Government Elections or the right granted under Rule 14.1.3 shall be treated as waived off if neither a Representative is deputed nor he/she attends the hearing.

Provided a Notice of the Hearing shall be issued earlier than three days in cases where the respondents reside in a remote area requiring longer travel time.

14.2 The Notice for the hearing shall be made in writing, in the format as in the **Election Dispute Settlement Form No. 5**, a copy each of which duly signed by the recipient must be obtained as confirmation of the delivery to the concerned.

༡༤.༡.༤. གལ་སྲིད་སྟེན་གསུམ་སྐབས་ སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་ཅིག་གིས་ རོ་
ཚབ་ཅིག་མ་བཏང་པ་ཅིན་ བཅའ་ཡིག་གི་དོན་ཚན་ ༡༤.༡.༡ འོག་
སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་ཅིག་ལུ་སྲོད་པའི་ཐོབ་དབང་འདི་ གྲོས་བཏང་
ཡོད་པ་ལུ་ ཆ་འཛོགས་འབད་ནི་ཨིན་པའི་སྐོར་ བན་བསྐྱུལ་འབད་
ནི།

༡༤.༡.༥. གལ་སྲིད་སྟེན་གསུམ་སྐབས་ རོ་ཚབ་སྲེ་མ་བཏང་པ་ ཡང་ན་ ཁོ་
/ཁོ་རང་མ་འོང་པ་ཅིན་ སྲིར་བཏང་བཅག་འཇུག་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་
ཚོགས་སྡེ་བཅག་འཇུག་ དེ་ལས་ས་གནས་གཞུང་གི་བཅག་འཇུག་
འདེམས་རོ་ཅིག་ལུ་ བཅའ་ཡིག་གི་དོན་ཚན་ ༡༤.༡.༢ འོག་ སྲོད་
ཡོད་པའི་ཐོབ་དབང་འདི་ བཅའ་ཡིག་གི་དོན་ཚན་ ༡༤.༡.༣ པ་ལྟར་
དུ་ རོ་ཚབ་མ་གཏང་བ་ ཡང་ན་ ཁོ་/ཁོ་རའི་སྟེན་གསུམ་ལུ་བཅར་
ཞུགས་འབད་ནི་ལུ་ གྲོས་བཏང་ཡོད་པ་ལུ་ ཆ་འཛོགས་འབད་ནི་
ཨིན་པའི་སྐོར་ བན་བསྐྱུལ་འབད་ནི།

ཨིན་རུང་ ཕ་ཕན་ཚུ་ གལ་སྲིད་ མཐའ་ཟུར་ས་གནས་ཅིག་ནང་
སྲོད་མི་ཅིག་ལུ་ འགོ་འགྲུལ་གྱི་དུས་ཚོད་རིང་སུ་ཅིག་དགོ་མི་ཐད་
ལུ་ སྟེན་གསུམ་གྱི་བན་འཛིན་འདི་ ཉིན་གངས་གསུམ་གྱི་སྲ་གོང་
ལས་རང་གཏང་དགོ།

༡༤.༢. སྟེན་གསུམ་གྱི་བན་འཛིན་འདི་ བཅག་འཇུག་ཚོད་རྒྱུགས་སེལ་ཐབས་འབྲི་
ཤོག་ཨང་ ༥ པའི་ཐོག་ ཡིག་ཐོག་གཏང་སྟེ་ འབྲེལ་ཡོད་མི་རོམ་ཚུ་ལུ་
བན་འཛིན་འགྱུར་ཡོད་པའི་བདེན་ཉུགས་ལུ་ མིང་ཉུགས་བཞོད་ཡོད་པའི་འབྲ་
རེ་ལེན་བཞག་དགོ།

15. Rights and Duties

- 15.1 The Political Party, Candidate or any person who is party to a case, or their authorised representative, during a hearing, may:
  - 15.1.1 Clarify on the issues in the report presented by the Committee under Rule 13.1, on behalf of the Party/Candidate/Party worker;
  - 15.1.2 Cross-check the veracity of the evidence; and
  - 15.1.3 Present evidence.
- 15.2 Both parties to a case shall have the right to ask the other party or the Committee to produce evidence.
- 15.3 It shall be the duty of both parties and witnesses to speak the truth.
- 15.4 The Political Party, Candidate or any person who is party to a case may, authorise in writing a competent person to represent it/him/her at the hearing of an election case as in the **Election Dispute Settlement Form No. 6**.

༡༥. རོཨབ་རྩུའི་ལཱ་དང་ཐོབ་དབང་།

༡༥.༡. རྩོད་རྩོད་གསུམ་འདི་ནང་འབྲེལ་གཏོགས་ཡོད་པའི་ སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་ འདེམས་
ངོ་ ཡང་ན་ མི་ངོམ་ ཡང་ན་ གནང་བ་སྲོད་པའི་རོཨབ་ཅིག་གིས་ ལྷན་
གསལ་སྐབས་ལུ་འབད་དགོ་པ་འདི་ཡང་

༡༥.༡.༡. བཅའ་ཡིག་༡༩.༡ དང་འཕྲིལ་ ཚོགས་རྒྱུང་གིས་སྐུལ་བའི་སྣན་ལྷུའི་
གནད་དོན་རྩུ་གི་སྐོར་ ཚོགས་པ་/འདེམས་ངོ་/ཚོགས་པའི་ལས་
བྱེད་པ་རྩུའི་རྟོངས་ལས་ དོགས་སེལ་འབད་ནི།

༡༥.༡.༢. ལྷུ་བ་བྱེད་ཀྱི་བདེན་ཁུངས་འདི་ལུ་བདེན་དབྱེད་འབད་ནི།

༡༥.༡.༣. ལྷུ་བ་བྱེད་གསལ་སྐབས་ལྷན་འབད་ནི།

༡༥.༢. རོཨབ་ཀྱིས་ ལྷ་བོ་གཞན་ ཡང་ན་ ཚོགས་རྒྱུང་ལུ་སྐུལ་བྱེད་སྣན་དགོ་པའི་
འདྲི་བ་བཀོད་ནི་གི་ཐོབ་དབང་ཡོད།

༡༥.༣. དེས་བདེན་གྱི་ལུ་བ་སྐུལ་དགོ་པའི་འགན་ཁུང་འདི་ ལྷ་པན་དང་ འཛོམས་
དཔང་གཉིས་ཆ་རང་ལུ་ཤོག།

༡༥.༤. རྩོད་རྩོད་གསུམ་འདི་ནང་འབྲེལ་གཏོགས་ཡོད་པའི་ སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་ འདེམས་
ངོ་ ཡང་ན་ མི་ངོམ་ ཅིག་གིས་ བཅའ་འཇུག་རྩོད་རྩོད་གསུམ་གྱི་སྣན་གསལ་
སྐབས་ལུ་ ཁོ་ཁོ་རའི་འཛོན་ཚད་ལྷན་པའི་རོཨབ་འབད་ནི་ལུ་ བཅའ་འཇུག་
རྩོད་རྩོད་གསུམ་སེལ་ཐབས་འབྲི་ཤོག་ཨང་ ༤ པའི་ཐོག་ ཡིག་ཐོག་གི་དབང་བ་
བྱིན་དགོ།

16. Hearing

- 16.1 A hearing shall be conducted as scheduled once the Notice has been delivered.
- 16.2 The CEDSB and the DEEDSB shall, when and where necessary, ask a witness to come and testify during the hearings.
- 16.3 The Chairperson, presiding over the hearing as per the procedure shall:
  - 16.3.1 Explain the rights and duties as in Rule 15;
  - 16.3.2 Require both parties to the case to introduce themselves;
  - 16.3.3 Ask the Chairperson of the Investigation Committee to present the Investigation Report;
  - 16.3.4 Allow both parties to:
    - 16.3.4.1 Clarify or seek clarification on issues contained in the investigation report,
    - 16.3.4.2 Cross-check or view the evidence, and/or
    - 16.3.4.3 Present evidence;

༡༩. ལྷན་གསལ།

༡༩.༡. ལྷན་གསལ་ནི་ ལྷན་འདེབས་དང་པའི་དང་འཁྲིལ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་དགོ།

༡༩.༢. བཙག་འཇུག་ཚུད་ལྷན་གསལ་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་སྡེ་བ་དང་ རྫོང་ཁག་བཙག་
འཇུག་ཚུད་ལྷན་གསལ་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གིས་ དུས་ཚོད་དང་ ས་གནས་ཀྱི་
དགོས་མཁེ་ནམ་དང་ག་སྡེ་འབྲུང་རྒྱུ་ ལྷན་གསལ་སྐབས་དཔང་པོ་ཚུ་འབོད་
བཀུག་ཐོག་ བདེན་ཁུངས་བསྐྱེད་བཅུག་དགོ།

༡༩.༣. ལྷན་གསལ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་མི་གི་ཁྲི་འཛིན་གྱིས་ བྱ་རིམ་དང་འཁྲིལ་འབད་
དགོཔ་ཚུ་ཡང་

༡༩.༣.༡. བཙའ་ཡིག་༡༥ པའི་ནང་བཀོད་ཡོད་མི་ཐོབ་དབང་དང་ལྷ་འགན་
ཚུ་འོས་ ཁ་གསལ་བརྒྱབ་དགོ།

༡༩.༣.༢. ཚུད་ལྷན་གསལ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྩ་ཕན་གཉིས་ཆ་རང་ལུ་ རང་
སེལ་འོས་ཚུ་འབད་བཅུག་དགོ།

༡༩.༣.༣. དབྱེ་ཞིབ་སྡེ་ཚན་གྱི་འགོ་འཛིན་ལུ་ དབྱེ་ཞིབ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་ལུལ་
སྐྱེན་འབྲུལ་ལུལ་དགོཔ་སྐྱབ་དགོཔ་ལུ།

༡༩.༣.༤. རྩ་ཕན་གཉིས་ཆ་རང་ལུ་ འབད་བཅུག་དགོཔ་ཡང་

༡༩.༣.༤.༡. དབྱེ་ཞིབ་གྱི་སྐྱེན་ལུ་འཛིན་དོན་ཚུ་ལུ་ རོགས་སེལ་
འབད་ནི་ ཡང་ན་ རོགས་སེལ་འབད་བཅུག་དགོཔ་ལུ།

༡༩.༣.༤.༢. བསམ་འཆར་དང་སྐྱབ་བྱེད་ཚུ་ལུ་ བདེན་དཔུན་འབད་
བཅུག་ནི།

༡༩.༣.༤.༣. སྐྱབ་བྱེད་གསལ་སྡོན་འབད་བཅུག་ནི།

16.3.5 Allow a member of the DEDSB or Investigation Committee to cross examine the submission made by the parties or witness; and

16.3.6 Require both parties to make their closing statements and give it in writing after which no more submissions on the case shall be entertained.

16.4 The sitting arrangement for the hearings shall be as in the **Election Dispute Settlement Form No.7.**

16.5 Each case shall be given a maximum of two hearings before a decision is given.

17. Authority at Dzongkhag

17.1 The DEDSB Body shall appoint an Investigation Committee, as provided under Rule 11, in order to investigate and take action on any complaint made during Parliamentary Elections and Local Government Elections if it views that an election complaint relates to violation of Rules and Regulations, Orders and any other Notifications of the Commission.

༡༦.༣.༥. ལྷ་པན་ཚུ་ ཡང་ན་ དཔང་པོ་ཚུ་གིས་ལུལ་བའི་སྐྱབ་བཟེད་ཚུ་ལུ་
རྫོང་ཁག་བཙག་འཇུའི་ཚུད་ཚུ་ཉེ་གས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ ཡང་ན་
དབུ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་གིས་འཇུས་མི་ཚུ་ལུ་ བདེན་དཔྱད་འབད་
དགོ་པ་ལུ།

༡༦.༣.༦. ལྷ་པན་གཉིས་ཆ་རང་ལས་ ཚུད་ཚུ་གས་འདི་གི་དོན་ལུ་ ལུ་བ་
ཐབས་ག་ནི་ཡང་ལུལ་ནི་མེད་པ་ལུ་ ཁོང་རའི་མཐའ་བསྐྱེལ་འག་
བརྗེད་འདི་ ཡིག་ཐོག་ལུ་བཀོད་དེ་འབག་འོང་དགོ་པ་ལུ།

༡༦.༤. ལྷ་པན་གསན་འབད་བའི་སྐབས་ཀྱི་སྡེད་ཐངས་འདི་ བཙག་འཇུའི་ཚུད་ཚུ་གས་
སེལ་ཐབས་འབྲི་ཤོག་ཨང་ ། ས་ལྷ་དུ་སྐྱིག་དགོ།

༡༦.༥. ཚུད་ཚུ་གས་རེ་རེ་བཞིན་ལུ་ སྐོས་ཚེད་མ་བཏོན་པའི་སྡེ་གོང་ ལྷ་པན་གསན་འགོ་
འབྲེན་རིམ་ཐངས་གཉིས་ལས་ལྷག་ནི་མེད།

༡༧. རྫོང་ཁག་གནས་ཚད་ཀྱི་དབང་འཛིན།

༡༧.༡. རྫོང་ཁག་བཙག་འཇུའི་ཚུད་ཚུ་གས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གིས་ བཙག་ཡིག་དོན་
ཚན་༡༡ པ་ནང་ བཀོད་མི་དང་འཇུའི་ སྐྱི་ཚོགས་ཀྱི་བཙག་འཇུད་ ས་
གནས་གཞུང་གི་བཙག་འཇུའི་སྐབས་ གལ་སྲིད་བཙག་འཇུའི་ཉེ་གས་བཤད་
བཀོད་ཡོད་མི་དེ་གིས་ ལྷ་པན་ཚོགས་ཀྱི་བཙག་ཡིག་དང་སྐྱི་གས་གཞི་ བཀའ་རྒྱ་
དེ་ལས་གཞན་བརྗེད་འབྲིན་ཚུ་དང་ རྒྱབ་འགལ་ལུ་ཨིན་མ་སྡེ་མཐོང་ཚེ་ ཉེ་གས་
བཤད་གང་རུང་བཀོད་ཡོད་མི་ལུ་ དབུ་ཞིབ་དང་ དང་ལེན་འབད་ནི་དོན་ལས་
དབུ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་ཅིག་བསྐྱོ་བཞག་འབད་དགོ།

- 17.2 The Dzongkhag Investigation Committee shall investigate a case within five days of receipt of direction under Rule 17.1.
- 17.3 The DEDSB shall forward the case to the CEDSB if it finds the case *prima facie* an offence of grave nature.
- 17.4 The DEDSB shall submit the report on every case settled to the Commission within three days of its closing.
- 17.5 The DEDSB shall have the power to investigate the case and take action without forwarding the case to the Commission, subject to Rule 17.4, if the elements under Rule 17.1 are fulfilled.

18. Local Government leaders

- 18.1 The DEDSB shall not delegate any of its powers and functions to the Local Government leaders while a *Gup* or *Mangmi* may be co-opted to support the Investigation Committee provided it does not entail conflict of interest.

༡༧.༢. རྫོང་ཁག་དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུངས་གིས་ བཅའ་ཡིག་༡༧.༡ དང་འཁྲིལ་བའི་
བཀོད་བྱུང་ཐོབ་པའི་ཉིན་གངས་ལཱ་གི་ནང་འཁོད་ ཚུད་རྟོགས་འདི་ལུ་དབྱེ་
ཞིབ་འབད་དགོ།

༡༧.༣. རྫོང་ཁག་བཅག་འཐུའི་ཚུད་རྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གིས་ གལ་སྲིད་དབྱེ་
ཞིབ་འབད་བའི་ཤུལ་ལུ་ གཞོད་འགལ་འདི་ ཚབས་ཆེན་ཅིག་ལུ་མཐོང་ཚེ་
ཚུད་རྟོགས་འདི་ བཅག་འཐུའི་ཚུག་རྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་སྡེ་བ་ལུ་གཏང་
དགོ།

༡༧.༤. རྫོང་ཁག་བཅག་འཐུའི་ཚུད་རྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གིས་ འདུམ་འགྲིག་
འབད་ཚར་བའི་ཚུད་རྟོགས་རེ་རེ་བཞིན་གྱི་སྟན་ལུ་འདི་ ཚུད་རྟོགས་མཚུག་
བསྐྱེ་ ཉིན་གངས་གསུམ་གྱི་ནང་འཁོད་ ལྷན་ཚོགས་ལུ་སྟན་ལུ་ཐུལ་དགོ།

༡༧.༥. རྫོང་ཁག་བཅག་འཐུའི་ཚུད་རྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གིས་ གལ་སྲིད་བཅའ་
ཡིག་༡༧.༡ པ་དང་འཁྲིལ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཚུ་གི་ངེས་ཤེས་འདྲོངས་པ་ཅིན་ ཚུད་
རྟོགས་འདི་ ལྷན་ཚོགས་ལུ་མ་གཏང་པར་ བཅའ་ཡིག་༡༧.༤ ལུ་གཞིར་
བཞག་ཐོག་ ཚུད་རྟོགས་འདི་ལུ་དབྱེ་ཞིབ་དང་ དང་ལེན་གྱི་དབང་ཚད་ཡོད།

༢༤. ས་གནས་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་པ།

༢༤.༡. རྫོང་ཁག་བཅག་འཐུའི་ཚུད་རྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གིས་ གཞུ་ ཡང་ན་
དམངས་མི་ཅིག་ ཁེ་ཕན་ལྷག་སྲོད་མེད་པ་ལུ་ ངེས་ཤེས་འདྲོངས་ཚུགས་པ་
ཅིན་ དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུངས་གི་འཐུས་མི་ཅིག་གི་གངས་སུ་བཅུགས་ཚོགས་
ཨོན་རུང་ དེ་བཟུམ་མའི་དབང་ཚད་དང་བྱ་སྐོར་ཚུ་ ས་གནས་གཞུང་གི་འགོ་
ཁྲིད་པ་ཚུ་ལུ་ ཕྱིར་སྐྱེལ་འབད་ནི་མེད།

19. Decision

19.1 The CEDSB or the DEDSB shall:

- 19.1.1 Decide the case based on the investigation report, substantiated submission by either parties during the hearing and/or any other information from a relevant and valid source;
- 19.1.2 Arrive at a conclusion based on the majority of the Members provided the Chairperson shall have the deliberative vote in case of a tie;
- 19.1.3 Give a reasoned decision on the case as per the Electoral Laws and other laws of the land within two days after the conclusion of the hearings; and
- 19.1.4 Provide and confirm delivery of the decision to the Political Parties, Candidates or any other person who is party to the case.

༡༩. གྲོས་ཚོད།

༡༩.༡. བཙག་འཇུག་ཚུན་སྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྟེ་བ་ ཡང་ན་ རྫོང་ཁག་བཙག་
འཇུག་ཚུན་སྟོགས་སེལ་འཐབ་ལས་སྡེ་གིས་

༡༩.༡.༡. ཚུན་སྟོགས་འདི་ལུ་ གལ་སྲིད་སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་ ཡང་ན་
འདེམས་དོགས་དོཚབ་དོས་འཛིན་མི་འབད་ནི་ལུ་ཐག་ཚོད་ཚེ་ དབྱེ་
ཞིབ་ཚོགས་རྒྱུད་གིས་ བདེན་ཁུངས་ཐོབ་ཡོད་མི་ལུ་གཞིར་བཞག་
ཐོག་ གྲོས་ཐག་ཚོད་དགོ།

༡༩.༡.༢. གྲོས་ཚོད་བཏོན་ནི་འདི་ འཇུག་མི་མང་མོས་ཐོག་འབད་དགོཔ་དང་
ཨིན་རུང་ གལ་སྲིད་འཇུག་མི་འདྲ་མཉམ་ལུ་འགྱུར་བ་ཅིན་ ཨི་
འཛིན་ལུ་ ཐག་ཚོད་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱན་བཙུགས་ཏེ་ གྲོས་ཐག་གཙོད་
དགོ།

༡༩.༡.༣. ལྷན་གསལ་མཚུག་བསྐྱུ་བའི་ལུལ་གྱི་ ཉེན་མངས་གཉིས་ཀྱི་ནང་
འཁོད་ བཙག་འཇུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྲིམས་ལུགས་རྩ་དང་ རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱི་ཁྲིམས་ལུགས་གཞན་རྩ་དང་འཁྲིལ་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་
གྲོས་ཚོད་བྱིན་དགོ།

༡༩.༡.༤. ཚུན་སྟོགས་འདི་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་
འདེམས་དོ་ ཡང་ན་ མི་དོམ་གཞན་ལུ་ གྲོས་ཚོད་འདི་ཐོབ་ཡོད་པ་
དེས་བདེན་བཟོ་དགོ།

- 19.2 A decision of the CEDSB or a DEDSB on an election dispute shall be presented as provided for in the format as in the **Election Dispute Settlement Form No.8**.
- 19.3 The decision of the CEDSB shall be final and binding unless appealed within the period of two days of issue of the decision.
- 19.4 The decision of the DEDSB shall be final and binding unless appealed within the period of five days of issue of the decision.
- 19.5 The parties shall sign the Acknowledgement of Decision on receipt of the decision as in the **Election Dispute Settlement Form No. 9**.

20. Summary Decision of the Case

- 20.1 A case shall be summarily decided without further investigation after giving an opportunity to the concerned parties to be heard, if:
- 20.1.1 No real legal dispute exists;
  - 20.1.2 There is no dispute on the material facts of the case; and
  - 20.1.3 There is dispute with the facts of the case but there is enough evidence to decide the case.

- 1ཇ.2. བཅག་འཕུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་སྡེ་བ་ ཡང་ན་ རྫོང་ཁག་བཅག་
འཕུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ཅིག་གི་གྲོས་ཚད་འདི་ **བཅག་འཕུའི་**
ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་འབྲི་ཤོག་ཨང་ ༥ པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ཡོད་པ་དགོ།
- 1ཇ.3. བཅག་འཕུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་སྡེ་བའི་གྲོས་ཚད་འདི་ གྲོས་ཚད་
བྱིན་པའི་ཉིན་གྲངས་གཉིས་ཀྱི་ནང་འཁོད་ མཐོ་གཏུགས་འབད་ན་མ་གཏོགས་
དེ་མིན་མཐའ་བཅད་དང་མཇུག་ཁྱོང་ཨིན།
- 1ཇ.4. རྫོང་ཁག་བཅག་འཕུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གི་གྲོས་ཚད་འདི་ གྲོས་
ཚད་བྱིན་པའི་ཉིན་གྲངས་ལྔ་གི་ནང་འཁོད་ མཐོ་གཏུགས་འབད་ན་མ་གཏོགས་
དེ་མིན་ མཐའ་བཅད་དང་མཇུག་ཁྱོང་ཨིན།
- 1ཇ.5. རྩ་ཕན་རྩ་གིས་ གྲོས་ཚད་འདི་འབྲུར་བའི་ཤུལ་ལུ་ གྲོས་ཚད་འབྲུར་ཡོད་པའི་
ངོ་འབྲུར་ལུ་ **བཅག་འཕུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་འབྲི་ཤོག་ཨང་ ༧** པའི་
ཐོག་ མིང་རྟགས་བཀོད་དགོ།

20. ཚུད་རྫོགས་ཀྱི་བཅུད་དོན་གྲོས་ཚད།

- 20.1. འབྲེལ་ཡོད་རྩ་ཕན་རྩ་ལུ་ ལྷན་གསལ་གྱི་གོ་སྐབས་བྱིན་པའི་ཤུལ་ལུ་ ཚུད་
རྫོགས་འདི་ དབྱེ་ཞིབ་ཁ་སྐོང་འབད་མ་དགོ་པར་ བཅུད་དོན་གྱི་གྲོས་ཚད་
ཐོག་ གྲོས་ཐག་ཚད་ནི་འདི་ཡང་ གལ་སྲིད་
  - 20.1.1. བྲིམས་འབྲེལ་ཚུད་རྫོགས་ངེས་བདེན་མེད་པ།
  - 20.1.2. ཚུད་རྫོགས་འདི་གི་གནད་དོན་ལུ་མ་འགྲིག་པ་མེད་པ།
  - 20.1.3. ཚུད་རྫོགས་འདི་གི་གནད་དོན་ལུ་ མ་འགྲིག་པ་ཡོད་རུང་ འདི་གི་
གྲོས་ཐག་ཚད་ནི་ལུ་ ལྷབ་བྱེད་ལང་མ་ཡོད་པ།

21. Appeal

- 21.1 The appeal on the decision of the DEDSB shall lie to the CEDSB within five days from the date of the decision.
- 21.2 The CEDSB shall issue a decision on an appeal within five days of its receipt.
- 21.3 An appeal on the decision of the CEDSB shall lie to the Commission comprising of the Chief Election Commissioner who shall preside over the proceedings with the two Election Commissioners within two days of the decision.

Provided that the Election Commissioner who, as the Chairperson of the CEDSB, has presided over a particular case that is appealed shall only be responsible to present the facts of the case.

- 21.4 The appeal shall lie to *en banc* Commission on the question of law and facts.

༢༡. མཐོ་གཏུགས།

༢༡.༡. རྫོང་ལག་བཙག་འཐུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གི་ གྲོས་ཚད་མཐོ་
གཏུགས་འདི་ གྲོས་ཚད་སྟོན་ཡོད་པའི་ཚེས་གངས་ལས་ ཉིན་གངས་ལྔ་གི་
ནང་འཁོད་ བཙག་འཐུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷོ་བ་ལུ་བཙུགས་
དགོ།

༢༡.༢. བཙག་འཐུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷོ་བ་གིས་ མཐོ་གཏུགས་ཅིག་
འབྱོར་ཡོད་པའི་ཉིན་གངས་ལྔ་གི་ནང་འཁོད་ ཚུད་རྫོགས་འདི་གི་གྲོས་ཚད་
བཏོན་དགོ།

༢༡.༣. བཙག་འཐུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷོ་བའི་གྲོས་ཚད་འདི་ལུ་ མཐོ་
གཏུགས་ལུ་ས་འདི་ གྲོས་ཐག་ཚད་པའི་ཉིན་གངས་གཉིས་ཀྱི་ནང་འཁོད་
བཙག་འཐུ་ལྷན་འཛིན་གཉིས་དང་སྐྱུགས་ བྱ་རིམ་ཚུ་གི་སྤྱིར་བཏང་འགོ་ཁྲིད་
འབད་མི་ བཙག་འཐུ་ལྷན་འཛིན་གྱི་ཁབ་ཕྱིས་པའི་ འཐུས་མི་ཆ་ཚང་ཡོད་
པའི་ ལྷན་ལུགས་ཀྱི་ལྷན་ཚོགས་ལུ་ཨིན།

ཨིན་རུང་ བཙག་འཐུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷོ་བའི་ཁྲི་འཛིན་ཨིན་
མི་ བཙག་འཐུ་ལྷན་འཛིན་འདི་ མཐོ་གཏུགས་ཕུལ་བའི་ཚུད་རྫོགས་འདིའི་ བྱ་
རིམ་འགོ་འདྲེན་སྐབས་ཀྱི་ཁྲི་འཛིན་ཨིན་མ་ལས་ ཚུད་རྫོགས་དེ་གི་གནད་དོན་
ཚུའི་ གསོལ་ལུ་འབད་ནི་གི་ལཱ་འགན་རྒྱུང་མ་ཅིག་ཨིན།

༢༡.༤. ཁྲིམས་མཐུན་དང་གནད་དོན་གྱི་ཐང་ མཐོ་གཏུགས་འདི་ འཐུས་མི་ཆ་ཚང་
ཡོད་པའི་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་ལྷན་ཚོགས་ལུ་ཨིན།

- 21.5 Commission may decide the case based either on the findings of the Investigation Committee or the CEDSB or require production of additional evidence before giving the final decision.
- 21.6 The Commission shall issue a decision on an appeal within five days of its receipt.
- 21.7 An appeal shall not lie from the decision of the Commission except in accordance with the Election Act.

22. Decision

- 22.1 The decision of a Body shall be signed by all participating members of it.
- 22.2 The decision shall be issued under an Order as follows:
- 22.2.1 The Order on the decision of a DEEDSB shall be issued under the signature of the Chairperson i.e. Chief Election Coordinator.
- 22.2.2 The Order on the decision of the CEDSB shall be issued under the signature of the Chairperson of the CEDSB.

२१.५. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཚུད་རྫོགས་འདི་དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་རྒྱུ་ ཡང་ན་ བཙག་
འཕྱུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྟེ་བ་གིས་ བདེན་ཁུངས་ཐོབ་ཡོད་མི་
ཡང་ན་ མཐའ་གཅད་ཀྱི་གྲོས་ཚེད་མ་བཏོན་པའི་སྡེ་གོང་ ལ་སྐོང་གི་སྐབས་སྐྱེད་
གསལ་སྟོན་འབད་ཡོད་མི་ལུ་གཞིར་བཞག་ཐོག་ གྲོས་ཐག་ཚེད་ཚོགས།

२१.६. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ མཐོ་གཏུགས་ཅིག་འབྱོར་ཡོད་པའི་ཉིན་གངས་ལཱ་གི་ནང་
འཁོད་ ཚུད་རྫོགས་འདི་གི་གྲོས་ཚེད་བཏོན་དགོ།

२१.༧. ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚེད་ལུ་ མཐོ་གཏུགས་འདི་ བཙག་འཕྱུའི་བཅའ་ཁྲིམས་
དང་འཁྲུལ་མ་གཏོགས་ཕུལ་མི་ཚོགས།

२२. གྲོས་ཚེད།

२२.१. ལས་སྡེ་གི་གྲོས་ཚེད་འདི་ བཅའ་མར་གཏོགས་མི་འཕྱུས་མི་ཆ་མཉམ་གྱིས་
མིང་རྟགས་བཀོད་ཐོག་འོང་དགོ།

२२.२. བཙག་འཕྱུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ཅིག་གི་གྲོས་ཚེད་འདི་ བཀའ་
རྒྱུའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་གི་ཐོག་ གཤམ་འཁོད་ལྟར་དུ་ བཀོད་དེ་བཏོན་དགོས་
ཡང་

२२.२.१. རྫོང་ཁག་བཙག་འཕྱུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ཅིག་གི་
གྲོས་ཚེད་ཀྱི་བཀའ་རྒྱ་འདི་ ཁྲི་འཛིན་གྱི་མཚན་རྟགས་ཐོག་བཏོན་
དགོ་ འདི་ཡང་ བཙག་འཕྱུའལོ་འབྲེན་སྤྱི་བྱེད།

२२.२.२. བཙག་འཕྱུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྟེ་བའི་ གྲོས་ཚེད་ཀྱི་
བཀའ་རྒྱ་འདི་ བཙག་འཕྱུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྟེ་བའི་
ཁྲི་འཛིན་གྱི་མཚན་རྟགས་ཐོག་བཏོན་དགོ།

22.2.3 The Order on the decision of the Commission shall be issued under the signature of the Chief Election Commissioner.

23. Execution

23.1 The decision of the CEDSB or the DEEDSB shall be executed upon the lapse of the appeal period when there is no appeal.

Provided in the case of appeal, the decision of the appellate authority shall be executed.

23.2 The decision of the DEEDSB shall be executed by the Chief Election Coordinator.

23.3 The decision on a case forwarded to the CEDSB shall be executed by the Chief Election Coordinator as per the instructions of the CEDSB.

23.4 The decision on a case appealed from the DEEDSB to the CEDSB shall be executed by the Secretary of the Election Commission of Bhutan.

23.5 The decision of the CEDSB on a case registered directly with it shall be executed by the Secretary of the Commission.

༢༢.༢.༢. ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གོས་ཚོད་བཀའ་རྒྱ་འདི་   བཙག་འཐུ་ལྷན་འཛིན་གྱི་
ཁྲུབ་ཀྱི་མཚན་རྟགས་ཐོག་བཏོན་དགོ།

༢༣. བསྟར་སྦྱོང་།

༢༣.༡. བཙག་འཐུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷེ་བ་   ཡང་ན་   རྫོང་ཁག་བཙག་
འཐུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གི་གོས་ཚོད་འདི་   གལ་སྲིད་མཐོ་
གཏུགས་ཀྱི་དུས་ཡུན་ཚང་བའི་ཤུལ་ལུ་   གོས་ཚོད་འདི་བསྟར་སྦྱོང་འབད་དགོ།
ཨིན་རུང་   མཐོ་གཏུགས་ཀྱི་ཐད་ལུ་   མཐོ་གཏུགས་དབང་འཛིན་གྱི་གོས་ཚོད་
འདི་ བསྟར་སྦྱོང་འབད་དགོ།

༢༣.༢. རྫོང་ཁག་བཙག་འཐུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གི་གོས་ཚོད་འདི་
བཙག་འཐུ་འགོ་འདྲེན་གྱི་ཁྲུབ་ཀྱིས་ བསྟར་སྦྱོང་འབད་དགོ།

༢༣.༣. རྫོང་ཁག་བཙག་འཐུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གིས་   བཙག་འཐུའི་
ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷེ་བ་ལུ་   བཏང་བའི་ཚོད་རྫོགས་ཀྱི་གོས་ཚོད་
འདི་   བཙག་འཐུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷེ་བའི་ཁ་བཀོད་དང་
འཁྲུལ་ བཙག་འཐུ་འགོ་འདྲེན་གྱི་ཁྲུབ་ཀྱིས་ བསྟར་སྦྱོང་འབད་དགོ།

༢༣.༤. རྫོང་ཁག་བཙག་འཐུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་   མཐོ་གཏུགས་འཕྲོར་
བའི་   བཙག་འཐུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷེ་བའི་གོས་ཚོད་འདི་
འབྲུག་གི་བཙག་འཐུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དྲུང་ཚེན་གྱིས་ བསྟར་སྦྱོང་འབད་དགོ།

༢༣.༥. བཙག་འཐུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷེ་བ་ལུ་   ཚོད་རྫོགས་ཐད་ཀར་
དུ་ཐོ་བཀོད་འབད་བའི་གོས་ཚོད་འདི་   ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དྲུང་ཚེན་གྱིས་ བསྟར་
སྦྱོང་འབད་དགོ།

23.6 The decision of the Commission on any case shall be executed by the Secretary of the Commission.

24. Contempt of Orders

24.1 An act of refusal by any person, an organization, a Party or a Candidate to an order of the Commission issued under Section 37 of the Election Act shall be deemed as Contempt of Order.

24.2 A person, organization, a Party or a Candidate guilty of an offence under Rule 24.1 shall be dealt as per the Election Act of the Kingdom of Bhutan, 2008.

25. Last Day of Giving Decisions

25.1 The CEDSB shall, not later than seven days before a Poll Day, take a final decision on election complaint received by it.

25.2 The DEDSB shall, not later than ten days before a Poll Day, take its final decision on an election complaint received by it or referred to it.

༢༣.༦. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཚུད་རྫོགས་གང་རུང་ཅིག་གི་གོས་ཐག་ཚད་མི་འདི་ ལྷན་
ཚོགས་ཀྱི་དྲུང་ཆེན་གྱིས་ བསྟར་སྲོད་འབད་དགོ།

༢༤. བཀའ་རྒྱ་ལུ་སྒྲུང་མེད།

༢༤.༡. མི་ངོ་ ལས་སྡེ་ ཚོགས་པ་ ཡང་ན་ འདེམས་ངོ་ཅིག་གིས་ བཙག་འཕྲུའི་
བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་^{༣༧} ནང་འཁྲིལ་སྡེལ་བའི་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་བཀའ་
རྒྱ་ཅིག་ལུ་ རོས་ལེན་མེད་པའི་བྱ་སྲོད་འདི་ བཀའ་རྒྱ་ལུ་སྒྲུང་མེད་བསྟར་བའི་
གྲངས་སུ་རྩིས་འཛོགས་འབད་དགོ།

༢༤.༢. མི་ངོ་ ལས་སྡེ་ ཚོགས་པ་ ཡང་ན་ འདེམས་ངོ་ཅིག་ལུ་ བཅའ་ཡིག་གི་
དོན་ཚན་^{༣༣.༡} པ་དང་འཁྲིལ་བའི་གཞོན་འགོལ་ཕོག་ཡོད་མི་འདི་ བཙག་
འཕྲུའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་ འབྲེལ་སྦྱད་འབབ་དགོ།

༢༥. གོས་ཚད་བྱིན་ནི་ལུ་མཐའ་མཇུག་གི་ཉིམ།

༢༥.༡. བཙག་འཕྲུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷེ་བ་གིས་ ཚོགས་རྒྱན་གྱི་ཉིམ་
མ་རན་པའི་ཉིན་གྲངས་བདུན་ལས་མ་ཕྱི་བར་ བཙག་འཕྲུའི་ཉོགས་བཤད་
འབྱོར་ཡོད་མི་དེ་ལུ་ མཐའ་དབྱེད་ཀྱི་གོས་ཐག་ཚད་དགོ།

༢༥.༢. རྫོང་ཁག་བཙག་འཕྲུའི་ཚུད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གིས་ ཐད་ཀར་ ཡང་
ན་ བརྒྱད་དེ་འབྱོར་བའི་བཙག་འཕྲུའི་ཉོགས་བཤད་ཚུ་ལུ་ ཚོགས་རྒྱན་གྱི་
ཉིམ་མ་རན་པའི་ཉིན་གྲངས་བདུ་ཐམ་ལས་མ་ཕྱི་བར་ མཐའ་དབྱེད་ཀྱི་གོས་
ཐག་ཚད་དགོ།

25.3 The Commission shall be responsible to adjudicate directly on all election complaints received after the lapse of time provision prescribed under Rules 25.1 and 25.2.

26. Dissolution of Election Dispute Settlement Bodies

26.1 The Election Dispute Settlement Bodies shall automatically dissolve in the following manner:

26.1.1 The CEDSB six days before the Poll Day; and

26.1.2 The DEDSB nine days before the Poll Day.

27. Local Government

27.1 Any election complaint during the Local Government elections shall normally be made to the Chief Election Coordinator, however, any complaint related to the Local Government elections made to the Chief Election Commissioner must be forthwith sent to the concerned Chief Election Coordinator.

27.2 The DEDSB shall take the required action within five days of the receipt of a complaint.

27.3 The procedure for investigation, decision and appeal shall be as per the procedures laid down under these Rules and the Election Dispute Settlement Manual.

24.3. ལྷན་ཚོགས་ལུ་ 2017 ནང་2017 ནང་ ཚེད་དམིགས་བཀོད་པའི་དུས་ཚོད་
རྫོགས་པའི་ཤུལ་ལུ་ བཅག་འཕུའི་ཉིགས་བཤད་ཆ་མཉམ་ ཐད་ཀར་དུ་ཚོད་
བཤེར་འབད་དགོ་པའི་འགན་ཁུར་འབག་དགོ།

26. བཅག་འཕུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ཙུ་གོལ།

26.1. བཅག་འཕུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་འདི་ གཤམ་འཁོད་རྣམ་གཞག་
ཐོག་ རང་བཞིན་གྱིས་ཙུ་གོལ་ཨིན་མི་འདི་ཡང་

26.1.1. བཅག་འཕུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྟེ་བ་འདི་ ཚོགས་
རྒྱན་ཉིམ་མ་རན་པའི་ཉིན་གངས་དུག་གི་སྲ་གོང་ལཱ།

26.1.2. རྫོང་ཁག་བཅག་འཕུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་འདི་ ཚོགས་
རྒྱན་ཉིམ་མ་རན་པའི་ ཉིན་གངས་དུག་གི་སྲ་གོང་ལཱ།

27. ས་གནས་གི་གཞུང།

27.1. ས་གནས་གཞུང་གི་བཅག་འཕུའི་སྐབས་ བཅག་འཕུའི་ཉིགས་བཤད་གི་
རིགས་ཚུ་ བཅག་འཕུའི་འབྲེན་སྲི་བྱུ་བུ་བཅུགས་དགོ།

27.2. རྫོང་ཁག་བཅག་འཕུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གིས་ ཉིགས་བཤད་
ལྟོད་པའི་ ཉིན་གངས་ལཱ་གི་ནང་འཁོད་ དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན་པའི་ ནང་
ལེན་འབད་དགོ།

27.3. དབྱེ་ཞིབ་འབད་ཐངས་ གོས་ཚོད་བཏོན་ཐངས་ དེ་ལས་མཐོ་གཏུགས་གི་བྱ་
སྐྱའི་རིམ་པ་ཚུ་ བཅའ་ཡིག་འདི་དང་ བཅག་འཕུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་
ལག་དེབ་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ བྱ་སྐྱའི་རིམ་པ་དང་འབྲེལ་དགོ།

27.4 The DEEDSB shall forward the case to the CEEDSB, if in its opinion a grave offence has been committed by a Candidate.

28. Investigation Findings from Government Agencies

28.1 The Commission shall, if it receives report or decision from any other agency of the Government under the laws on cases likely to adversely question the integrity or adversely affect results of an election, direct the CEEDSB to take action as deemed appropriate.

29. Penalties

29.1 The Commission, or the CEEDSB or DEEDSB may, if it finds there is reasonable ground to believe that a Political Party or Candidate or Representative of the Political Party or a person has violated any provisions of the Electoral Laws, Rules and Regulations, Orders and any other Notifications of the Commission for the first time, subject to Rule 29.4, resort to:

༢༧.༥. རྫོང་ལག་བཙག་འཇུག་ཚུན་སྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གིས་ གལ་སྲིད་ཚུན་
སྟོགས་འདི་ འདེམས་ངོ་ཅིག་གིས་ གཞོན་འགོལ་འཚབ་ཆེན་ཅིག་ལུ་མཐོང་
ཚེ་ བཙག་འཇུག་ཚུན་སྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལུ་གཏང་དགོ།

༢༨. གཞུང་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་ལས་དབྱེ་ཞིབ་གི་བདེན་ཁུངས་ཐོབ་པ།

༢༨.༡. གལ་སྲིད་ རྣམ་དག་གི་བཙག་འཇུག་མཐོང་སྤང་ལུ་ གཞོན་ཉེན་གྱི་དོགས་པ་
ཡང་ན་ བཙག་འཇུག་ཅིག་གི་བཙག་འཇུག་གྲུབ་འབྲས་ལུ་གཞོན་ཉེན་སྲིད་པའི་
ཚུན་སྟོགས་ཅིག་ གཞུང་གི་མངའ་འོག་གི་ཁྲིམས་མཐུན་ ལས་སྡེ་གཞན་ཅིག་
ལས་ ལྷན་ལུ་ ཡང་ན་ བྲོས་ཚོད་ཐོབ་པ་ཅིན་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ འོས་
འབབ་ལྷན་པའི་དང་ལེན་ལུ་ བཙག་འཇུག་ཚུན་སྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷེ་
བ་ལུ་ བཀོད་བྱུང་འབད་དགོ།

༢༩. ཉེས་ཆད།

༢༩.༡. ལྷན་ཚོགས་ ཡང་ན་ བཙག་འཇུག་ཚུན་སྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྷེ་བ་
ཡང་ན་ རྫོང་ལག་བཙག་འཇུག་ཚུན་སྟོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གིས་ གལ་
སྲིད་ སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་ ཡང་ན་ འདེམས་ངོ་ ཡང་ན་ སྲིད་དོན་ཚོགས་
པའི་ངོ་ཚབ་ ཡང་ན་ མི་ངོ་ ཅིག་གིས་ བཙག་འཇུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྲིམས་
ལུགས་ བཙའ་ཡིག་དང་སྒྲིགས་གཞི་ཚུ་གི་དགོངས་དོན་དང་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་
བཀའ་རྒྱ་ དེ་ལས་གཞན་བརྟེན་འཕྲོད་ཚུ་ལས་འགལ་བ་ལུ་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་
པའི་བདེན་ཁུངས་མཐོང་པ་ཅིན་ འགོ་དང་པའི་སྐབས་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་འདི་
ཡང་

- 29.1.1 Issue warning and impose a fine of the daily minimum national wage rate for thirty days to any person not covered by Rules 29.1.2 and 29.1.3 below;
- 29.1.2 Issue warning and impose a fine of the daily minimum national wage rate for sixty days to a Candidate;
- 29.1.3 Issue warning and impose a fine of the daily minimum national wage rate for one hundred fifty days to a Political Party;
- 29.1.4 Forfeit any property/gift given to influence voters;
- 29.1.5 Take appropriate administrative action under the relevant laws and notifications; or
- 29.1.6 Require Royal Bhutan Police to detain a person under Election Security Rules and Regulation if a person causes threat to the conduct of peaceful election.

༢༩.༡.༡. གཤམ་འཁོད་ བཅའ་ཡིག་ ༢༤.༡.༢ ནང་ ༢༤.༡.༣ པའི་ནང་མ་ཚུང་
པའི་ མི་ངོ་ཅིག་ལུ་ ཉེན་བརྟུན་བྱིན་ནི་དང་ ཉེན་བསྟར་རྒྱལ་ཡོངས་
ལས་མིའི་སྲུ་ཆའི་ཚད་གཞི་ཉུང་ཤོས་ཐོག་ ཉེན་གངས་སུམ་ཅུའི་
ཉེས་ཚད་བཀའ་ནི།

༢༩.༡.༢. འདེམས་ངོ་ལུ་ ཉེན་བརྟུན་བྱིན་ནི་དང་ ཉེན་བསྟར་རྒྱལ་ཡོངས་ལས་
མིའི་སྲུ་ཆའི་ཚད་གཞི་ཉུང་ཤོས་ཐོག་ ཉེན་གངས་དྲུག་ཅུའི་ ཉེས་
ཚད་བཀའ་ནི།

༢༩.༡.༣. སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་ལུ་ ཉེན་བརྟུན་བྱིན་ནི་དང་ ཉེན་བསྟར་རྒྱལ་
ཡོངས་ལས་མིའི་སྲུ་ཆའི་ཚད་གཞི་ཉུང་ཤོས་ཐོག་ ཉེན་གངས་ཆིག་
བརྒྱ་ལྔ་ཅུའི་ ཉེས་ཚད་བཀའ་ནི།

༢༩.༡.༤. ཚོགས་རྒྱུ་རྒྱུ་མི་ཚུ་ལུ་ རྒྱུ་བསྐྱལ་ཐོག་བྱིན་པའི་རྒྱ་དངོས་
/གསོལ་རས་ཀྱི་རིགས་རྣམ་ཚུ་ གཞུང་བཞེས་གཏང་ནི།

༢༩.༡.༥. འབྲེལ་ཡོད་ཁྲིམས་ལུགས་དང་བརྟུན་འཕྲིན་ཚུ་དང་འཁྲུལ་ འོས་
འབབ་དང་བསྐྱུན་ བདག་སྐྱོང་གིས་དང་ལེན་འབད་ནི།

༢༩.༡.༦. གལ་སྲིད་ མི་ངོ་ཅིག་གིས་ བཅག་འཕུའི་ཞི་བདེ་གི་འགོ་འདྲེན་ལུ་
གཞོན་ཉེན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་འབྱུང་བཅུག་པ་ཅིན་ བཅག་འཕུའི་བདེ་སྲུང་
བཅའ་ཡིག་དང་རྒྱིགས་གཞི་དང་འཁྲུལ་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་
འགག་སྡེ་ལུ་ རོ་དམ་འོག་བཞག་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ་བསྐྱེད་ནི།

- 29.2 The Commission or the CEDSB shall, if it finds that a Political Party or Candidate or Representative of the Political Party or a person has violated any provisions of the Electoral laws, Rules and Regulations, Orders and any other Notifications of the Commission for the second time, shall:
- 29.2.1 Impose fine and issue a public reprimand;
  - 29.2.2 Issue restraining order;
  - 29.2.3 Cancel the nomination of the candidature;
  - 29.2.4 Nullify the election results;
  - 29.2.5 Require Royal Bhutan Police to detain a person under Election Security Rules & Regulations if a person causes threat to the conduct of peaceful election; or
  - 29.2.6 Deregister a Political Party.
- 29.3 The DEDSB may also impose the penalties under Rules 29.1, 29.2.1 and 29.2.2, for the offence of violation in the cases investigated and decided by it.

༢༩.༢. ལྷན་ཚོགས་ ཡང་ན་ བཙག་འཕུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལྟེ་བ་
གིས་ གལ་སྲིད་ སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་ ཡང་ན་ འདེམས་ཅོ་ ཡང་ན་ སྲིད་
དོན་ཚོགས་པའི་ཅོང་བ་ ཡང་ན་ མི་ངོ་ཅིག་གིས་ བཙག་འཕུད་དང་འབྲེལ་
བའི་ཁྲིམས་ལུགས་ བཙའ་ཡིག་དང་སྒྲིགས་གཞི་རྒྱ་གི་དགོངས་དོན་ དེ་ལས་
ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་བཀའ་རྒྱ་དང་བདེ་འཕྱིན་རྒྱ་ལས་ ཐེངས་གཉིས་པ་རྒྱབ་འགལ་
འབད་ཡོད་པ་མཐོང་ཚེ་

༢༩.༢.༡. ཉེས་ཚད་བཀའ་ལྷི་དང་ མི་དམངས་ཀུན་མཐོང་ལུ་བཀའ་བཀྱུན་
སྲེལ་ནི།

༢༩.༢.༢. བཀག་སྒོམ་གྱི་བཀའ་རྒྱ་གནང་ནི།

༢༩.༢.༣. འདེམས་ཅོའི་གདམ་ཅོག་ལུ་ཡིག་འདི་ ཆ་མེད་གཏང་ནི།

༢༩.༢.༤. བཙག་འཕུའི་གྲུབ་འབྲས་འདི་རུས་མེད་བཟོ་ནི།

༢༩.༢.༥. གལ་སྲིད་ མི་ངོ་ཅིག་གིས་ བཙག་འཕུའི་ཞི་བདེ་གི་འགོ་འདྲེན་ལུ་
གནོད་ཉེན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་འབྱུང་བཅུག་ཚེ་ བཙག་འཕུའི་བདེ་སྲུང་བཙའ་
ཡིག་དང་སྒྲིགས་གཞི་དང་འབྲེལ་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་སྡེ་
ལུ་ དོ་དམ་འོག་བཞག་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ་བསྐྱེད་ནི།

༢༩.༢.༦. སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་ཅིག་ ཐོ་བཀོད་ལས་བཏོན་གཏང་ནི།

༢༩.༣. རྫོང་ཁག་བཙག་འཕུའི་ཚོད་རྫོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་གིས་ཡང་ ལས་སྡེ་
འདི་གིས་དབྱེ་ཞིབ་དང་གྲོས་ཐག་ཚོད་ཡོད་པའི་ཚོད་རྫོགས་རྒྱུའི་ཁྲིམས་འགལ་
གྱི་གནོད་འགལ་ལུ་ བཙའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ཚན་ ༢༤.༡, ༢༤.༢.༡ དེ་ལས་
༢༤.༢.༢ དང་འབྲེལ་ ཉེས་ཚད་རྒྱ་བཀའ་ཚོགས།

29.4 The Commission shall, notwithstanding Rule 29.1 and 29.2, if it is of the opinion that a grave offence has been committed by a Candidate or Political Party or any other person, deal with the matter at the first instance in accordance with the Electoral Laws.

30. Election Petition

30.1 Any election petition under the Electoral Laws shall be filed within the Petition Period before:

30.1.1 The High Court, if it pertains to Parliamentary election; or

30.1.2 The concerned Dzongkhag Court if it pertains to the Local Government elections.

30.1.3 The Court trying the election petition may direct the election officials appointed by the Commission to be joined as respondent where the Court is of the view that the joining of respondent is necessary for proper adjudication of any issue raised in the petition, and it shall be the responsibility of all the Election Officials to give testimony regarding that particular election to the Court.

༢༩.༤. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ གལ་སྲིད་འདེམས་འོ་ ཡང་ན་ སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་ ཡང་
 བ་ གཞན་མི་ངོ་ཅིག་གིས་ ཚབས་ཆེན་གྱི་གཞོན་འགོལ་འཐབ་པའི་མཐོང་
 ལྷང་འབྱུང་ཚེ་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ཚན་ ༡༡.༡ ནང་ ༡༡.༢ ནང་མ་
 འཁྲུལ་བར་ ཐེངས་དང་པ་ལུ་རང་ འབྲུག་གི་བཅག་འཇུ་དང་འབྲེལ་བའི་
 ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་དང་འཁྲུལ་ འབྲེལ་སྲུང་འཐབ་དགོ།

༣༠. བཅག་འཇུའི་བཤེར་ཡིག།

- ༣༠.༡. ཁྲིམས་ལུགས་དང་འཁྲུལ་བའི་ བཅག་འཇུའི་བཤེར་ཡིག་ཅིག་ བཤེར་ཡིག་
 སྤུལ་ནི་གི་དུས་ལུན་མ་རྗེས་པའི་སྤྱི་གོང་སྤུལ་དགོས་ཚུ་ཡང་
- ༣༠.༡.༡. གལ་སྲིད་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བཅག་འཇུ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཚེ་ ཆེ་
 མཐོའི་ཁྲིམས་འདུན་ལུ།
- ༣༠.༡.༢. གལ་སྲིད་ ས་གནས་གཞུང་གི་བཅག་འཇུ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཚེ་
 འབྲེལ་ཡོད་རྗེས་ཁག་ཁྲིམས་འདུན་ལུ།
- ༣༠.༡.༣. བཤེར་ཡིག་ལེན་ཏེ་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་འདུན་གྱིས་ བཤེར་ཡིག་ནང་
 བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ ཚུང་བཤེར་ཚུལ་མཐུན་གྱི་དོན་ལུ་ ཚུང་ལྷོ་
 བཅར་ལུགས་འབད་དགོས་གི་དགོས་མཁོ་གཟིགས་ཚེ་ ལྷན་ཚོགས་
 ཀྱིས་བསྐོ་བཞག་ཡོད་པའི་ བཅག་འཇུའི་འགོ་དཔོན་འདི་ལུ་ ཚུང་
 ལྷོ་འབད་བཅར་ལུགས་འབད་དགོས་ལུ་ བཀོད་ལུགས་འབད་ཚོགས་ནི་
 ནང་ ཁྲིམས་འདུན་ལུ་ དམིགས་བསལ་བཅག་འཇུ་དེ་དང་འབྲེལ་
 བའི་ བདེན་དཔུང་བྱིན་ནི་དེ་ བཅག་འཇུའི་འགོ་དཔོན་ཆམཉམ་གྱི་
 འགན་ཁུར་ཨིན།

31. Code of Conduct

31.1 A Member of an Election Dispute Settlement Body or an Investigation Committee shall declare any conflict of interest related to an election dispute and if it is affirmed to have conflict of interest pertaining to a case, he/she will not participate in the investigation and/or any proceedings of that case.

31.2 A Member of an Election Dispute Settlement Body or an Investigation Committee shall abide by the Election Code of Conduct.

32. Complaints and Petitions during Non-Election Period

32.1 Any complaints received during the non-election period shall be addressed to the Chief Election Commissioner.

32.2 The Commission shall, on receipt of the complaints, appoint an Investigation Committee to take action as per the Electoral Laws.

Notwithstanding Rules 32.1 and 32.2, the Commission shall not entertain any complaints related to a particular election during the Non-Election Period.

༣༡. ཀུན་སྨོན་རྣམ་གཞག

༣༡.༡. བཙག་འཐུའི་ཚུད་རྣམས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ ཡང་ན་ དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་
གི་འཐུས་མི་ཅིག་གིས་ བཙག་འཐུའི་ཚུད་རྣམས་ཅིག་ལུ་ བེ་ཕན་ལྷག་སྨོན་
ཡོད་ཚེ་ གསལ་བསྐྱབས་འབད་དགོཔ་དང་ གལ་སྲིད་ ཚུད་རྣམས་ཅིག་ལུ་
ཁོ་ཕན་ལྷག་སྨོན་ཡོད་པ་ངེས་བདེན་ཨིན་ཚེ་ ཁོ་/མོ་གིས་ ཚུད་རྣམས་འདི་གི་
དབྱེ་ཞིབ་དང་ བྱ་རིམ་གང་རུང་ཅིག་ནང་ གལ་གཏོགས་འབད་མི་ཚོགས།

༣༡.༢. བཙག་འཐུའི་ཚུད་རྣམས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ ཡང་ན་ དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་
གི་འཐུས་མི་ཅིག་གིས་ བཙག་འཐུའི་ཀུན་སྨོན་རྣམ་གཞག་ལུ་གནས་དགོ།

༣༢. བཙག་འཐུའི་དུས་ཡུན་མིན་སྐབས་ཀྱི་ཉེགས་བཤད་དང་བཤེར་ཡིག།

༣༢.༡. བཙག་འཐུའི་དུས་ཡུན་མིན་སྐབས་ཀྱི་ཉེགས་བཤད་འབྲོར་བའི་རིགས་ཚུ་
བཙག་འཐུ་ལྷན་འཛིན་སྤྱི་བུ་ལུ་བཀོད་དགོ།

༣༢.༢. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཉེགས་བཤད་འབྲོར་བའི་ཤུལ་ལུ་ བཙག་འཐུ་དང་འབྲེལ་
བའི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་འཁྲིལ་བའི་དང་ལེན་ལུ་ དབྱེ་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་ཅིག་
བསྐོ་བཞག་འབད་དགོ།

བཙའ་ཡིག་༣༠.༡ དང་ ༣༠.༢ པའི་ནང་ ག་སྟེ་འབད་བཀོད་དེ་ཡོད་རུང་
བཙག་འཐུའི་དུས་ཡུན་མིན་པའི་སྐབས་ ད་མིགས་བསལ་བཙག་འཐུ་ཅིག་
དང་འབྲེལ་བའི་ཉེགས་བཤད་གང་རུང་ཅིག་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ངེས་ལེན་མི་
འབད།

33. Power of the Commission

33.1 The Commission shall have the authority to issue instructions and directions:

33.1.1 For the clarification of any of the provisions of these Rules and Regulations;

33.1.2 For the removal of any difficulty which may arise in relation to the implementation of any such provisions; and

33.1.3 In relation to any matter with respect to adjudication and settling of disputes for which these Rules make insufficient provision and clarification is necessary in the opinion of the Commission.

34. Authority of Interpretation and Amendment

34.1 The Commission shall, in case of differences in meaning, be the final authority on interpretation of these Rules.

34.2 The Commission may amend by way of addition, variation, or repeal the provisions of these Rules.

33. ལམ་སྟོན་དང་ བཀོད་བྱུང་ལུ་ལྟན་ཚོགས་ཀྱི་དབང་ཚད།

33.1. ལྟན་ཚོགས་ཀྱིས་ ལམ་སྟོན་དང་བཀོད་བྱུང་གནང་ཚོགས་ཚུ་ཡང་

33.1.1. བཅའ་ཡིག་དང་སྐྱིགས་གཞི་འདི་གི་དགོངས་དོན་གང་རུང་ཅིག་གི་
དོགས་སེལ་དོན་ལུ།

33.1.2. དེ་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་འབྲེལ་བའི་
དཀའ་ངལ་གང་རུང་ཅིག་འབྱུང་སྐབས་སེལ་ཐབས་ལུ།

33.1.3. ཚུད་བཤེར་དང་ཚུད་ཚྭ་གས་སེལ་ཐབས་ཀྱི་གནད་དོན་གང་རུང་ཅིག་
བཅའ་ཡིག་དང་སྐྱིགས་གཞི་འདི་ནང་ ལ་གསལ་སྟེ་བཀོད་དེ་མེད་པ་
དང་ ལྟན་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་འཆར་ལུ་ བཅའ་ཡིག་འདི་ཚུའི་
དགོངས་དོན་གྱིས་མ་འབྲུལ་པ་དང་ དོགས་སེལ་གྱི་དགོས་མཁོ་
ཡོད་པ་སྟེ་མཐོང་བ་ཅིན།

34. གོ་དོན་འགྲེལ་བཤད་དང་འཕྲི་སྟོན་དབང་འཛིན།

34.1. ལྟན་ཚོགས་འདི་ གཤམ་སྲིད་ གོ་དོན་མ་འདྲ་བའི་གནད་ཅེ་ཤར་ཚེས་ བཅའ་
ཡིག་དང་སྐྱིགས་གཞི་འདི་གི་གོ་དོན་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་དབང་
འཛིན་ཨིན།

34.2. ལྟན་ཚོགས་འདི་ལུ་ བཅའ་ཡིག་དང་སྐྱིགས་གཞི་འདི་འདི་དགོངས་དོན་ཚུ་ལུ་
ལ་སྐོང་ བྱུང་པར་བཟོ་ནི་ ཡང་ན་ ཆ་མེད་གཏང་ཐོག་ འཕྲི་སྟོན་གྱི་དབང་
ཚད་ཡོད།

Done under the seal of the Election Commission of the Kingdom of Bhutan on this 5th Day of the 2nd Month of the Year 2013 corresponding to the 25th Day of the 12th Month of the Water Male Dragon Year in the Bhutanese Calendar.

um A. L. K.
Election Commissioner

Rama
Election Commissioner

Kun Wang K.
Chief Election Commissioner

***

བཙག་འཐུའི་ཚུད་རྟོགས་འཕྲི་ཤོག་།

བཙག་འཐུ་ལྟན་འཛིན་སྤྱི་ཁྱབ་/

བཙག་འཐུ་འགོ་དེན་སྤྱི་ཁྱབ་/

རྒྱལ་ཡོངས་ལྷ་རྟོག་པ་/ཕ་དོན་ལྷ་རྟོག་པ་/

ངོས་ལེན་འགོ་དཔོན་/ཞིབ་རྟོགས་ངོས་ལེན་འགོ་དཔོན་

.....འདེམས་ཁོངས།

.....རྫོང་འག།

ལྷ་དོན་ མི་ངོམ་.....ཚོགས་རྒྱན་སྤྱི་འཛིན་འདུ་པར་ཡང་..... ཅན་

མ་འཆང་མི་ གཏན་འཇགས་ཁ་བྱང་..... ལྷོད་མི་རང་གིས་.....

..... རྫོང་འག་གི་ ..... ཁོམ་ལྟེ་/ མེད་འོག་ནང་ལུ་

..... བཙག་འཐུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཉོགས་བཤད་འདི་ འཐུག་གི་བཙག་འཐུའི་ཚུད་རྟོགས་སེལ་

ཐབས་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱི་གསལ་གཞིས་ ༡༠༡༩ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༧.༩ པ་དང་འབྲེལ་བཅུགས་པ་ཡིན།

ཉོགས་བཤད་འདི་གི་ཁ་གསལ་རྩེ་ གཤམ་གསལ་ལྟར་དུ་ཡིན།

༡. ཚུད་རྟོགས་ཀྱི་གནད་དོན།

२. ཉོགས་གཤད་ཀྱི་རྒྱབ་ཁུངས་ལུ་ བཙག་འཐུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ ག་ཅི་ལས་ འགལ་ ཡོད་པ།

३. ཚུད་ཉོགས་ཀྱི་ནང་དོན་ཁ་གསལ་ (དཔེ་འབད་ནི་ ས་གནས་ ཆོས་གྲངས་ ཏུས་ཚོད་ དཔང་པོ་འོངས་འཛིན་དང་ ཁ་གསལ་ ཚུད་ཉོགས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་ ཡིག་ཆ་ དང་/ཡང་ན་ མིག་མཐོང་ལག་བརྒྱུང་གི་སྐབ་བྱེད་གཞན་ ལ་ རོགས་པ་)

༤. ཉོགས་བཤད་ག་ལུ་བཀོད་པ་ཡིན་ན་ སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་/འདེམས་འོང་རྒྱུ་ལྟོགས་ལོང་།

གོང་འཁོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཚུ་ ང་ཚའི་བདེན་དུང་དྲུང་གི་ཤེས་རྟོགས་ཡིན་མ་ལམས་ འབྲུག་གི་བཙག་འཐུའི་བཙའ་འཛིན་མས་
༡༠༠༥ ཅན་མ་ལྟར་དུ་ འོས་ལྷན་གྱི་དང་ལེན་གནང་བྱུང་ལུ་ ང་ཚའི་མིང་རྟོགས་དང་བཙས་ལུ་བར་མ་ཉེན།

འཕྲིན་ལུ་ཉོགས་འབྲུང་།

.....

(ཉོགས་བཤད་ལུ་མི་གི་མིང་གསལ་ལ)
(ད་ལྟོ་འོང་གནས་/ལུ་གཡོག་འབད་བའི་ལ་བྱང་ བརྒྱུད་འཕྲིན་ཨང་)
ཚོས་གྲངས་.....

ཉོགས་བཤད་འདི་
བཙག་འཐུ་འགོ་འདྲེན་གྱི་བྱུང་/བཙག་འཐུ་ལྟན་འཛིན་གྱི་བྱུང་ལུ་གྱི་ཚོས་.....ལུ་ལུ་ལོ།

Election Complaint Form

To

Chief Election Commissioner
Election Commission of Bhutan
Thimphu

or

Chief Election Coordinator/National Observer/Returning Officer

..... *Demkhong*

..... *Dzongkhag*

I, Mr./Mrs. ...., bearing Voter Photo Identity Card (VPIC)/Citizenship Identity Card number ..... of ..... (permanent address) would like to lodge, under Rule 9 of the Election Dispute Settlement Rules and Regulations 2013, a complaint related to the ..... elections in ..... *Gewog/Thromde* of ..... Dzongkhag.

The details of the complaint are as follows:

1. Case of controversy

Election Dispute Settlement Form No. 1

2. The legal provisions of the Electoral Laws which has been/ is being breached and is the ground of the complaint

3. All material facts of the case (e.g. place, date, time, identification and details of witness cause of action, documentary and/ or other physical evidence etc.); and

4. Name of the parties/ Candidates/ Individuals against whom the complaint is filed.

I hereby, in testimony of the above and in full knowledge that appropriate action can be taken under the Election Act of the Kingdom of Bhutan 2008, put my signature here-below:

.....

Affix Legal Stamp

(Name of Complainant)

(Present Residential/Work Address and Telephone Number)

This must be signed by the complainant with proper address and contact details

Date: .....

.....

(Name and Designation of Receiver)

Election Dispute Settlement Form No. 1

Election Complaint Receiving Authority

Date of Receipt:.....

Handed over to the:

Chief Election Coordinator/Chief Election Commissioner on date: .....

Show Cause Notice

Date: .....

To

.....

.....Demkhong

.....Dzongkhag

Subject: Show Cause Notice

A complaint has been filed against you that on
..... you have

.....which is an electoral offence within the meaning of
Section.....of the Election Act of the Kingdom of Bhutan, 2008.

You are, therefore required to provide justification as to why legal action should
not be taken against you within the meaning of the above Section of the Election
Act within three days of the receipt of this letter i.e.
.....2013.

Should you fail to give an explanation within the above date, it shall be deemed
that you have no reasonable explanation to offer and as such, the
Central/Dzongkhag Election Dispute Settlement Body/ Election Commission shall
proceed to take such action as deemed necessary and appropriate.

(.....)

**Chairperson
DEDSB/CEDSB/ECB**

Election Dispute Settlement Form No. 2

Upon delivery, a copy should be signed as follows and retained in the Case File

Received by:

..... (Name and Signature)

..... (Date)

Election Case Register

..... Dzongkhag

..... Election

Case Details	ISSUE	REMARKS/STATUS
<p>Case NO.:</p> <p>Complainant :</p> <p>Defendant :</p> <p>Complaint lodged with:</p> <p>On:</p> <p>Complaint Received by DEDSB/CEDSB on:</p> <p>Investigation Committee:</p> <p>1. ....</p> <p>2. ....</p> <p>3. ....</p> <p>4. ....</p>		

Content of Investigation Report

1. The report should:
  - a. Mention how the complaint was received stating when the complaint was made, to whom and the alleged violation of law;
  - b. Answer these questions about the case: who, what, when, where, why, how, and how much.
  - c. State the allegations in the proper format (who did what in violation of which provision of Electoral Laws and when).
  - d. State the facts clearly, accurately and completely.
  - e. Explain the Electoral Laws and apply them to the facts.
  - f. Include mitigating and aggravating circumstances and facts that do not support your conclusions to ensure you tell the “whole” story, not just one side.

2. The report should:
  - a. List the interviews on the case and/or documents or evidence that you have reviewed or collected in the report and include all enclosures or attachments.
  - b. Provide Election Dispute Settlement Body members the true and factual information they need to reach a sound and fair decision.

3. The report should:
  - a. Address the complaint lodged with the Election Dispute Settlement Body.
  - b. Discuss all significant evidences and information related to the case.
  - c. Thoroughly discuss and analyze the rules and regulations and how they apply to the facts.
  - d. State how the findings are proving or disproving the complaint.
  - e. Suggest what action should be taken or not.

4. At the hearings, present the facts of the matter as at 3 (a) (b) and (c) above but do not present the recommendation at 3 (e) or the conclusions in 3 (d).

Notice of Hearing

Date:.....

To

.....Party/Candidate/Individual
.....*Demkhong*
.....Dzongkhag

Subject: Notice of Hearing under Rule 14.2 of the Election Dispute Settlement Rules and Regulations

Dear Sir/Madam,

This letter is being served as the Notice of Hearing from the Central/Dzongkhag Election Dispute Settlement Body/ECB under Rule 14.2 of EDSRR on the complaint lodged by/against you in the ..... elections.

The hearing will be held on ....., 2013 , at ..... a.m./p.m., at .....

If you are not able to attend the Hearing in person you have the right to appoint a representative authorized as in Election Complaint Form No.:6. Your representative shall have the right to ask questions or clarify or submit new evidences, and/or view the evidence.

In case you fail to attend the hearing or appoint a representative for the hearing your right shall be deemed to be waived off and the hearing shall proceed as scheduled.

( )

Chairperson

Election Dispute Settlement Form No. 5

DEDSB/CEDSB/ECB

Upon delivery, a copy should be signed as follows and retained in the Case File:

Received by:

..... (Name & Signature)

..... (Date)

Representative Authorisation Letter

To
The Chairperson
Dzongkhag Election Dispute Settlement Body
.....Dzongkhag Or
CEDSB/ECB
Thimphu

Dear Sir/Madam,

I ..... bearing VPIC No. .... from
..... *Demkhong* ..... Dzongkhag, the Party
President/Candidate/Others hereby authorize ..... VPIC
No.: ..... to represent Party/Me at (all) the hearing(s) conducted by
the DEDSB/CEDSB/ECB in relation to the election dispute filed by
..... against ..... on .....

I authorise my representative to act on the Party's/my behalf with full power
and authority, including to submit new evidence, view evidence ,ask questions,
answer and/or clarify doubts on my behalf during the entire proceedings.

I hereby undertake to abide by all and any submission made by the
representative and shall be held fully accountable for any decision or
submission made by him/her on the Party's/ my behalf with regard to the case
mentioned above.

For authentication, I have attested below the Signed Undertaking by the
authorized person.

UNDERTAKING

I, ...bearing VPIC No.:..... of
..... *Demkhong* ..... Dzongkhag
hereby undertake to be the authorized representative of
..... Party/Candidate/Other and represent the
Party/him/her at the hearings related the Election Dispute filed by
..... against ..... on .....

This authorization letter is valid from the issuance date till the decision of the case is issued.

Signature of Authorised Representative

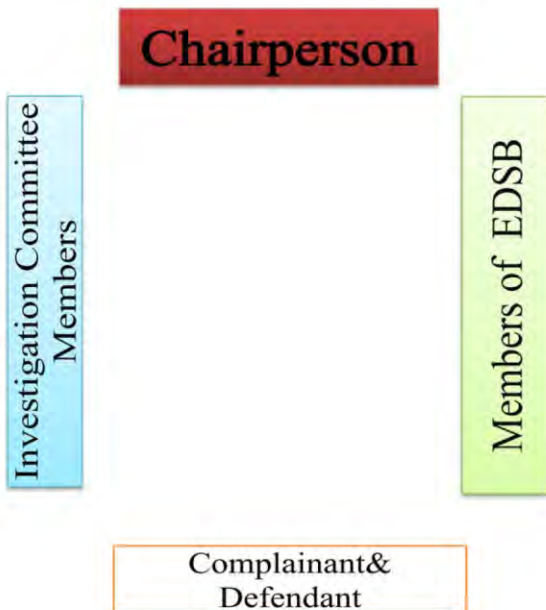
Date: .....

Name and signature of the person giving the authorization letter:
.....

Date: .....

Sitting Arrangement for Hearing

Decision Format on Election Dispute
(DEDSB)

ཕྱི་ཚེས་.....

༤། དེ་ལྟར་། ལྷན་འགན་ལ་ཚུ་ཕན་གྱི་ཚུང་གཞི་དེ་ ..... རྫོང་ཁག་བཙག་འཐུའི་ཚུང་
ཚུགས་མེལ་ཐབས་ལས་མེ་ལུ་ ཕྱི་ཚེས་ ..... ལུ་ བཅར་ལྷན་ལ་འབད་ཡོད་པའི་ཚུང་
ཚུགས་ཨང་..... ཚན་ལ།

༥། རྫོང་།

ཚུང་ཟ།

ཚུང་ཟ།

༦། རོམ་..... ཕོ་མོ།
ཚུགས་ཚུན་སྐྱུར་མི་རོམ་འཛིན་འདྲ་པར་ཨང་
.....

རོམ་..... ཕོ་མོ།
ཚུགས་ཚུན་སྐྱུར་མི་རོམ་འཛིན་འདྲ་པར་ཨང་
.....

མེད་འོག་.....།

མེད་འོག་.....།

རྫོང་ཁག་.....།

རྫོང་ཁག་.....།

༧། ཚུང་ཚུགས་རྫོང་།

..... རྫོང་ཁག་ ..... མེད་འོག་
ཚུང་ཚུ་ ..... ཕིས་ ཚུང་ཟ། ..... ལུ་ ལྷན་ལོ་ ༢༠ .....
ལྷན་ཟ། ..... པའི་ཕྱི་ཚེས་ ..... ལུ་ .....
..... (གཞན་དོན་)

༨། ཚུང་ཚུ་གིས་ཕུལ་བའི་ཚུགས་བཤད་ལྷུ་ཡིག་

༤. འག་བརྗོད་དང་ ལྷན་བཟེད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་གཞན་ཚུ།

༥. ཚོད་རྒྱ་གཉིས་ ལྷི་ཚོས་..... ལུ་ འགོ་འདྲན་འཐབ་པའི་སྐྱོན་གསན་སྐབས་ ..... ཚོད་
འག་བཅག་འཇུག་ཚོད་རྒྱ་གཉིས་སེལ་ཐབས་ལས་མེ་ལུ་ ལུ་ཡོད་པའི་འག་བརྗོད་ཐོག་ ལུ་བལྟལ་ཡོད་
མི་ནང་གསལ་

༦. ཚོད་རྒྱ་གཉིས་ ལྷི་ཚོས་..... ལུ་འགོ་འདྲན་འཐབ་པའི་སྐྱོན་གསན་སྐབས་ལུ་ ..... ཚོད་
འག་བཅག་འཇུག་ཚོད་རྒྱ་གཉིས་སེལ་ཐབས་ལས་མེ་ལུ་ ལུ་ཡོད་པའི་འག་བརྗོད་ཐོག་ ལུ་བལྟལ་ཡོད་མི་
ནང་གསལ་

༧. བཤོར་བརྗོད།

༨. རྩོམ་ཚུད།

བཀའ་ཀྱ

༄ དལན་ གོས་ཚོད་ལྟོན་པའི་ཉིན་གངས་ལུ་གི་ནང་འཁོད་ ཁོ་རྒྱུད་མ་བརྟུབ་མི་ཅིག་གིས་ འཕྲུག་གི་
བཙག་འཕྲུའི་ཚོད་རྩོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་བཙའ་ཡིག་དང་སྡེ་གས་གཞི་ ༡༠༡༣ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༡༡.༡
དང་འབྲེལ་ བཙག་འཕྲུའི་ཚོད་རྩོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ་ལུ་ མཐོ་གཏུགས་ལུ་ཚོགས། གལ་སྲིད་ མཐོ་
གཏུགས་མེད་དེ་འབད་བཙའ་ གོང་འཁོད་བཙའ་ཡིག་གི་དོན་ཚན་ ༡༣.༡ དང་འབྲེལ་ འབྲེལ་ཡོད་མི་ངོམ་རྩེ་
ལུ་ གོས་ཚོད་འདི་བསྟར་སྤྱད་འབད་དཔོ་པའི་བཀའ་ཀྱ་ རང་ལུགས་གནམ་ལོ་.....ལོ་
ཟླ་.....པའི་ཚེས་.....ལུ་འཇམ་ སྤྱི་ལོ་.....ཟླ་ཟླ་..... པའི་ཚེས་.....ལུ།

(མིང་.....)
འཕྲུག་མི།

(མིང་.....)
འཕྲུག་མི།

(མིང་.....)
འཕྲུག་མི།

(མིང་.....)
འཕྲུག་མི།

(མིང་.....)
ཁྱིམ་འཛོན།

རྫོང་ཁག་བཙག་འཕྲུའི་ཚོད་རྩོགས་སེལ་ཐབས་ལས་སྡེ།

Election Dispute Settlement Form No. 9

Acknowledgement of Decision of the DEDSB/CEDSB/Commission

I, ... holder of VPIC No:
..... of ..... village,
..... Gewog, ... Dzongkhag
acknowledge that I have received a copy of the decision of the
DEDSB/CEDSB/Commission.

Signature (Thumb impression of the receiver) .....

Date: .....

Note: To be collected by the concerned *Gewog* Administrative Officer and return
to the concerned Election Dispute Settlement Body.